M. TURHAN TAN'IN

Müessesemiz tarafından çıkarılan en son eserleri

Hurrem Sultan	150 Kr.
Kadın Avcısı	100 »
Tarihî Musahabeler	75 »
Tarihte Türkler için söylenen büyük sözler	25 »

— CUMHURİYET MATBAASI —

Cumhuriyet

İSTANBUL — CAĞALOĞLU

17 nci yıl sayı: 5907

Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul. No. 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve matbaa kısmı: 24299 - 24290

Pazartesi 20 ikincikânun 1941

Muhtıralı ve haritalı ceb takvimi

TAKVİMİ RAGIB

Tertib eden: Mahmud Ragıb Uluğ

1941

18 inci yılı çıktı.

En mükemmel, en doğru takvim malûmatı, herkes için lâzım mütenevvi bilgiler, muhtıra vesaire...

Cildli olarak fiatı 40 kuruş.

KANAAT KİTABEVİ

Türk mevcudiyetinin kahraman koruyucusu ordumuza mütemadiyen genc ve güzide subaylar ilâve eden Harbiyenin şanlı alayı, azim ve iradesi kadar metin adımlarla merasime giderken...

GENE Mİ TEHDİD?

Türkiyeye gelmek üzere...

Mihver devletleri, Bulgaristan ve Yugoslavyaya birer nota vereceklermiş!

Maksad bizim, deniz ve hava üslerini ele geçirmekmiş!

Londra 19 (a.a.) — Müstakil Fransız ajansı bildiriyor:

Reynold Newsin diplomatik muharririnin zannettiğine göre İtalyayı tam bir hezimetten kurtarmak için Hitler'le Mussolini'nin hazırladığı mülâkat, Yugoslavyaya ve Bulgaristana birer ültimatom vererek Alman ve İtalyan kuvvetlerile evvelâ Yunaistana, sonra da Türkiyeye hücum etmek için Alman kıtaatının serbestçe bu memleketlerden geçmesine müsaade edilmesini istemektir.

Bu hareketin gayesi Karadenizde ve Türkiyenin Akdeniz sahillerinde bulunan deniz ve hava üslerini ele geçirmektir.

[Arkası sahife 5, sütun 5 te]

Churchill'in son eseri:

Büyük Muasırlar

BU FEVKALÂDE SERİNİN İLK YAZISI:

Churchill ve Eserleri

ROOSEVELT

Bugün 3 üncü sahifemizde

[İngiliz Başvekili Winston Churchill yalnız diplomat ve bugünkü harbin büyük idarecilerinden bir devlet adamı olarak değil, intıbaları ve hükümleri fevkalâde kuvvetli bir muharrir olarak da meşhurdur. Mühim bir kısmı politikaya taallûk eden yazılarında realist görüşleri, fikirlerini pervasız ve azimle müdafaa edişi ateşin mizacının hem kudretini, hem hususiyetini teşkil eder.

Churchill, Türk karii için pek de meçhul bir sima değildir. 914 harbine dair ve «Dünya buhranı» adını taşıyan hatıraları, birkaç sene evvel üstadımız Ömer Rıza kalemile aslından tercüme edilerek «Vakit» refikimizde neşrolunmuştu.

Büyük diplomatın, şimdiki harb felâketine takaddüm eden yıllarda neşrettiği «Büyük muasırlar» isimli tetkikler silsilesi ise bütün dünya fikir âleminin rağbetini toplamış yazılardır. Churchill bunlarda, bir kısmı hâlâ dünya mukadderatını idare etmekte olan bellibaşlı şahsiyetleri cidden istisnaî bir müşahede aydınlığı içinde etüd ederek birçokları üzerinde, isabeti bugünkü hadisatla sabit olmuş bulunan şayanı dikkat hükümlere varmıştır.

Bizzat tarih tarafından teyid olunan bu mütalea ve kanaatler serisini muhterem karilerimize okutmak imkânını bulmaktan derin bir zevk duyuyoruz.

Arasında Her Hitler de bulunan eserin neşrine, Birleşik Amerika Cumhuriyetleri reisi M. Franklin Roosevelt'e dair yazılarla başlayoruz.]

Kördöğüşü

Yirminci medeniyet asrında bütün hakikatleri hiçe sayarak ileri götürülen bir harbin köşelerde pusu kuran şekavetlerden farkı olmıyacağı acaba ne zaman takdir olunacak?

Onun o feci mahiyetini takdir etmek mevki ve mecburiyetinde bulunanlar doğru yola dönmedikçe insanlığın mütebaki kısmı için varkuvvetile kendisini müdafaa etmekten başka yapacak bir şey yoktur. Mütearrız elbette bir gün yıkılacaktır.

Journal de Genève'de okuduğumuza göre Amerikada infiradcı şeflerinden biri sayılan M. Wheeler bu gidişle memleketinin harbe sürükleneceğine aid endişelerini izhar ederek ondan evvel hiç olmazsa bir kere daha sulh imkânlarının aranılmasını temenni eylemiştir. M. Wheeler'e göre 1917 de Avrupaya ikraz olunan dolarların peşinden koşulmuştu. Şimdi ise sanki verilen harb malzemesinin arkasından koşuluyor gibi geliyormuş insana. Şu hale göre M. Wheeler kongre M. Ruzvelt'in cür'etkâr lâyihalarını müzakereye başlamadan evvel devlet reisinin diplomatik bir teşebbüsile harbin durdurulması hakikaten imkânsız mı olduğu hakkında bir kanaat elde eylemesini ve bu maksadla M. Ruzvelt'in muhariblerin sulh gayelerini öğrenmesini istiyor. Münakaşaya zemin hazırlamış olmak için bizzat M. Wheeler, kendi fikrine göre, âdil bir sulhun tesisine hizmet edeceği kanaatile sekiz teklif ileri sürüyor. Vilson'un on dört maddesi gibi bir şey.

M. Wheeler'e göre âdil bir sulh ancak şu esaslara istinad edebilir: Müstakil Polonya ve Çekoslovakyanın yeniden tesisi, Holandanın, Norveçin, Belçikanın ve Danimarkanın tahliye ve tahlisleri, Alzas - Loren'in Fransaya, eski müstemlekelerinin Almanyaya iadesi. Amerikan infiradcısı bunlara ilâveten Süveyş kanalının beynelmilelleştirilmesini, bütün memleketlerde ırkî ve dinî ekalliyetlerin himayesini, tamirat ve tazminat iddialarından feragati ve silâhların tahdidini tavsiye ediyor.

İşte Reis Ruzvelt'in siyasetine muarız olan Amerikalı bir şahsiyetin sulh için düşündüğü şartlar. İsviçreli gazete bunları Amerikan efkârının ne halde bulunduğunu göstermesi itibarile çok ehemmiyetli buluyor. Filhakika Amerikada Cumhur Reisine muhalefet eden infiradcıların reisi de böyle düşünürse netice itibarile bütün Amerikan efkârı totaliterlere muhalefette Ruzvelt'le beraber sayılmakta hata olmıyacaktır. Çünkü mihver cephesi yukarıki şartların yerine getirilmesi şöyle dursun, bilâkis elinden gelebildiği müddetçe onları yıkmağa çalışmak için harbediyor.

Bununla beraber muharib iki taraf şimdiye kadar sulh gayeleri hakkında sarih hiç bir şey söylememişlerdir. Zaman zaman herhangi bir mecburiyetle bu mevzua temas olunduğu zaman umumî sözlerle iktifa olunuyor. Hiç bir taraf sarih ifade ile bağlanmak istemiyor. Harb gayesi olarak Almanyanın kendisini çevreleyen kayıdlardan kurtulmak istediğini biliyorduk. İngilterede ise hiç bir zaman Alman milletinin imhası düşünülmediği mükerreren söylenmiştir. İşte Amerikan efkârının taleb ettiği asgarî sulh şartları da makul ve mantıkî olarak yukarıda yazılan şekildedir. O halde harb niçin devam ediyor ve neden dolayı sulh imkânlarına avdet olunamıyor? İsviçreli gazete bunun adına (karanlıkta harb) adını takmıştır ki biz (kördöğüşü) tabirile ifadesini daha muvafık bulduk.

Mihvere göre bir takım milletlerin hürriyet ve istiklâl haklarına hatime çekmek maksadını takib ediyor görünen harb, dayanılan kuvvetler nekadar büyük olursa olsun hiçbir zaman bu gayeyi temine muktedir olamaz. Bu milletler mağlûb olsalar ve şimdilik, yani pek muvakkat bir zaman için, esaret altına

YUNUS NADİ

[Arkası sahife 5 sütun 4 te]

Hitler'le Mussolini buluşuyor

İkisi de hükûmet merkezlerinden hareket ettiler

Hitler'in hedefi İngiltereyi Akdenizde mağlûb etmekmiş!

Mülâkatta Fransız şeflerinin de bulunacağına dair rivayetler

Londra 19 (a.a.) — Sunday Dispatch gazetesinin verdiği malûmata göre, Hitler, İngiltereye karşı bir istilâ teşebbüsüne girişmeden evvel bir hücum plânı hazırlamak üzere Mussolini'yi Almanyaya çağırtmıştır.Mülâkatın önümüzdeki yirmi dört saat içinde Münih veya Salzburgda vukuu muhtemeldir. Mülâkat, Hitler'in İtalyadaki nüfuzunun genişlediğine dair yeni bir delil sayılmaktadır.

Ayni gazeteye göre Hitler'in hedefi İngiltereyi„ evvelâ Akdenizde mağlûb etmektir. Alman tayyarelerini Sicilyada yerleştirerek Akdenizi ikiye bölmek, Hitler'in eski hulyasını canlanırmaktadır.

[Arkası sahife 5, sütun 4 te]

İNGİLİZLER

Sudanda Kasala kalesini geri aldılar

İtalyan kıtaatı ric'at ediyor

Bir İngiliz askerî heyeti Habeşistan içinde ordu hazırlıyor

Kahire 19 (a.a.) — İngiliz umumi karargâhının tebliği:

Libyada vaziyette değişiklik yoktur.

Sudanda kıt'alarımız, Kassalayı yeniden işgal etmişlerdir. Birkaç hafta süren bir müddet zarfında şiddetli keşif harekâtile, kıt'alarımız, kendileri pek az zayiat vererek, düşmana her gün o derece zayiat verdirmişlerdir ki düşman şimdi Kassalada ve civarındaki kuvvetli mevzilerini tahliye mecburiyetinde kalmıştır. İtalyan kıt'aları, bu cephe boyunca ricat etmekte ve seyyar müfrezeler tarafından takib olunarak iz'ac edilmektedir.

Metemma mıntakasında Gallabat'ın şarkında faal keşif kolları harekâtı devam etmektedir.

Kenyada kayda değer bir şey yoktur.

Habeşistan içinde hazırlanan ordu

Kahire 19 (a.a.) — Umumî karargâh tebliği: Libyada vaziyet değişmemiştir.

Sudanda kıtaatımız Kassalayı işgal etmiştir. Düşman civardaki kuvvetli mevzilerini tahliye etmek mecburiyetinde kalmıştır. İtalyanlar bütün cephe boyunca ricat etmektedirler.

[Arkası sahife 5 sütun 5 te]

Yunanlılar Avlonya'yı bombaladılar

Asker dolu bir İtalyan vapurunun daha battığı anlaşıldı

Atina 19 (a.a.) — Atina ajansı bildiriyor:

Bahriye Nezareti 29 kânunuevvel 1940 tarihinde öğleden evvel korvet kaptanı Mişel Hacıkonstandinin kumandasındaki «Proteus» Yunan denizaltı gemisinin

[Arkası sahife 5, sütun 1 de]

Sıkı denizaltı harbine rağmen

İngiltere gene, 1939 daki ticaret filosunun % 97 sine sahib!

Londra 19 (a.a.) — Deniz Ticaret Nezaretinin parlamento müsteşarı Sir Arthur Salter ,Amerikan gazetelerinin muhabirlerine beyanatta bulunarak, zayiatına rağmen, İngilterenin halen, 1939 daki vapurlarının tonilâto mecmuunun yüzde 97 sine malik olduğunu söylemiştir.

Maamafih Salter İngilterenin dışardan bu sene silâh, vapur ve tayyare getirtmek ihtiyacında olduğunu bildirerek şunları ilâve etmiştir:

«— Neticede, kaybettiğimiz vapurların yerine başkalarını ikame etmek ve bu arada yardım görmek ümidi olduğundan istikbale itimadla bakabiliriz.»

Ruzvelt bugün yemin edecek

Amerikan sabık Londra elçisi diyor ki:

"İngiliz milletinin maneviyatı çok yüksektir ve İngiltere mağlûb olmıyacaktır„

Vaşington 19 (a.a.) — Roosevelt'in Birleşik Amerika devletleri reisliğini üçüncü bir devre için resmen deruhde etmesi merasimi yarın icra edilecektir.

Bu münasebetle Roosevelt nispeten kısa bir nutuk söyleyecektir. Nutuk 12 dakikadan fazla sürmiyecektir.

Roosevelt'in hususî kâtibi Early, reisin son nutuklarında fikirlerini mufassalan izah ettiğini ve bunun için yarın merasimde söylenecek nutkun kısa olacağını bildirmiştir.

Amerikanın eski Londra sefirinin mühim bir nutku

Nevyork 19 (a.a.) «Havas» — Amerikanın İngiltteredeki sabık büyük elçisi Kennedy, dün akşam radyoda söylediği nutukta, İngiltereden avdetindenberi maruz kaldığı yabancı hücumları protesto ettikten sonra İngilterenin mağlûb olacağını hiç bir zaman söylemediğini beyan eylemiş ve sözlerine şöyle devam etmiştir:

«— İngiliz milletinin maneviyatı çok yüksektir. Dunkerque'in arkasından Fransız hezimeti vuku bulduğu zaman İngilterenin vaziyeti acınacak bir halde idi. İngiltere müdafaasızdı. Avrupanın mukadderatı İngiliz adalarının fethine bağlıydı. Fakat Almanlar maksadlarına ulaşamamışlardır.»

[Arkası sahife 5 sütun 2 de]

Mrl. Petain M. Laval'le barıştı!

Bu mülâkatın yakın neticeleri bekleniyor

Vichy 19 (a.a.) — Havaş ajansı bildiriyor:

Resmen tebliğ edildiğine göre, Mareşal Petain dün Laval'le buluşmuştur. Bu görüşme esnasında Laval'in istifa ettiği 13 birincikânun hâdiselerini intac eden suitefehhümler ortadan kalkmıştır.

Hükûmet mahfilleri, Petain - Laval görüşmesi hakkında hiç bir tefsirde bulunmamaktadır. Fakat iyi haber alan mahfiller, bu görüşmenin yakında siyasî aksülâmelleri olacağını söylemektedir.

Görüşme, Allier eyaletinde bir şatoda vukua gelmiştir.

Paris 19 (a.a.) «d.n.b» — Petain - Laval görüşmesinden sonra, Mareşal, hussuî trenle Vichy'ye, Laval de otomobille Parise dönmüştür.

Maltaya hücum sıklaşıyor

Dün ve evvelki gün 11 Alman tayyaresi düşürüldü

Almanya ve İngiltere üzerine hava taarrzuları hemen hemen durdu

Malta 19 (a.a.) — Bugün Alman tayyareleri Malta üzerinde muhtelif keşif uçuşları yapmışlardır. Devriye tayyarelerimiz bunlardan muhakkak olarak beşini düşürmüşlerdir. Bundan başka birçoklarına isabetler kaydedilmiştir. Hattâ bir müddet sonra Alman tayyareleri kaybolan tayyarelerinin enkazını görmek veya rakiblerini aramak üzere Malta adası etrafında muhtelif cevelânlar yaptıkları görülmüştür.

Kahire 19 (a.a.) — Tebliğ:

Malta, dün, Junkers - 88 tayyarelerinden mürekkeb büyük bir düşman teşekkülü tarafından şiddetli bir hücuma hedef teşkil eylemiştir. İngiliz hava kuvvetleri tesisatına, ciddî mahiyette olmıyan hasar ika olunmuştur. Avcılarımız, karşılarındakilerin adedce çok faik bulunmasına rağmen düşmanı karşıla-

(Arkası sahife 5 sütun 6 da)

Renkli haritamız

Bugün 6 ncı sahifemizde

«Cumhuriyet» aziz okuyucularının Akdeniz, Balkanlar, Libya hâdise ve hareketlerini toplu bir şekilde tetkik edebilmeleri için hususî itinalarla müteaddid renkli bir harita hazırlatmıştır. Tam sahife halinde kesip saklamak mümkün olan haritamızı bugün altıncı sahifemizde bulacaksınız.

Spor

Dün havanın muhalefeti dolayısile lik maçlarının bir kısmı yapılamamış, yalnız Şeref stadındaki müsabakalar oynanmıştır. Beşiktaş Süleymaniyeyi 6 - 0, Vefa Beykozu 5 - 1 yenmiş, Topkapı - Kasımpaşa maçı da tatil edilmiştir. Bundan başka Sakarya koşusu yapılmış, Halkevlerinde de muhtelif müsabakalar icra edilmiştir. Yukarıki resim, Sakarya koşusuna iştirak eden atletleri koşarlarken göstermektedir.

Dünkü spor hareketlerine dair tafsilât 4 üncü sahifemizdedir.

Birkaç söz

Churchill'in en kuvvetli tarafı

İngiliz Başvekili Churchill'in en kuvvetli tarafı, milletine karşı samimilikte ve açık sözlülükte gösterdiği harikulâde cesaretidir. Son nutkundan aldığım şu parçayı beraberce okuyalım:

«— Sizlere üzerinde yürüdüğünüz yolun kolayca geçilebileceği gibi bir vaidde bulunamıyacağım. Karşımızda birçok tehlikeler görüyorum. Bunların, aralarından geçtiklerimiz kadar büyük olacaklarını iddia etmiyeceğim, fakat ne olursa olsun bunlar da mühim tehlikelerdir ve herhangi bir ihmal yüzünden bizler için öldürücü bir mahiyet alabilirler. Önümüzde aylarca müddet şehirlerimizin, sınaî mıntakalarımızın bombardımanlara maruz kalacağını bir hakikat olarak kabul edebiliriz. Bir hakikat ki ayni şekilde mukabele edemeksizin tahammül etmek ıstırarındayız. Önümüzde ıstırablar ve ağır imtihanlarla dolu bir ati var. Bu atiyi düz yollarla mestur görenler ve hayatlarımızın çok müthiş dakikalarla karşılaşacağını inkâr edenlerle ayni fikirde değilim. Fakat neticenin ne olacağı hakkında en küçük bir şüphe bile beslemiyorum.»

Bu sözlerin manası ve üslûbu, bize, mes'uliyetten kaçan kukla bir devlet adamı karşısında bulunduğumuz hissini vermekten çok uzaktır. Satırlar arasından bilâkis milletinin bütün yükünü sırtında taşıyan, fakat milletini gözü bağlı yürütmek istemiyen aydın bir insanın tarurî endişelerini seziyoruz.

Dava, Churchill'in şahsî davası değildir. Öyle olsaydı, halktan her şeyi gizlemeğe çalışır, «Benden sonra tufan!» diyerek bildiğini okuyabilirdi. Dava İngiliz İmparatorluğunun müşterek davasıdır. Churchill bu davada üzerine yüklenilen ağır vazifeyi memnuniyetle kabul ettikten sonra, bir an eksilmiyen bir imanla onu başarmağa çalışırken İngiliz milletini daima uyanık ve tetikte bulundurmayı da ihmal etmiyor.

Devlet adamlarının hayatını, didik didik eşeleyen, bu, bu gibilerinde şüphesiz pek kusur bulamaz.

N.

Yunan mukadderatını büyük bir ehliyetle zafere götürmekte olan Yunan Başvekili Metaksas, Başkumandan General Papagos ve diğer ricalile bir arada...

Yunan - İtalyan

Harbine dair

Yunan Beyaz Kitabı

— 6 —

Bir sabaha karşı verilen İtalyan ültimatomu

Enerjik Elen Başvekili Metaksas bu notayı okuduktan sonra şu tarihî cevabı verdi:

"Fakat bu bir ilânı harbdir!,,

Beyaz Kitabın, 178 ilâ 183 numaralı vesikaları ihtiva eden üçüncü kısmı, İtalyan elçisi tarafından, Yunan Başvekiline, 28 teşrinievvel 1940 gecesi, sabaha karşı saat üçte tevdi edilen ültimatomla başlayor.

Bu ültimatomun metni şudur:

Yunanistana isnad edilen hareketler

«İtalya hükûmeti, şimdiki ihtilâf esnasında, müteaddid defalar, Yunan hükûmetinin, yalnız normal sulh ve iki millet arasındaki iyi komşuluk münasebetlerine değil, ayni zamanda Yunan hükûmetinin, bitaraf devlet sıfatile, uhdesine terettüb eden kat'î vazifeye mugayir bulunan hattı hareketini tayin etmek mecburiyetinde kalmıştır. Müteaddid defalar İtalya hükûmeti, Yunan hükûmetini bu vazifeleri ifaya davet ve bunların sistematik bir surette ihlâl edilmelerini protesto etmek mecburiyetinde kalmıştır. Bu ihlâl keyfiyeti Yunan hükûmetinin, kendi kara sularının İngiliz filosu tarafından, harb harekâtı esnasında kullanılmasına, İngiliz hava kuvvetlerinin mühimmat tedarik etmelerini teshil, ve İtalyanın zararına olarak, Yunan takımadalarında, askerî bir istihbarat servisi ihdasına muvafakat eylemesine binaen çok vahim şeydi.

Yunan hükûmeti İtalya tarafından yapılan müteaddid diplomatik teşebbüslere mevzu teşkil etmiş olan bu hâdiselere vâkıftır. Yunan hükûmeti - ki hattı hareketinin vahim netayicini idrak etmesi icab ederdi - kendi bitaraflığını muhafazaya matuf herhangi bir tedbir almak suretile mukabelede bulunmamış, bilâkis İngiliz müsellâh kuvvetlerine teshilât göstererek ve İtalyanın düşmanlarile mesai birliği yaparak faaliyetini teksif etmiştir. İtalya hükûmeti bu mesai birliğinin Yunan hükûmeti tarafından askerî, bahrî ve havaî mahiyette anlaşmalarla tespit edilmiş olduğunu ispat eden delâile malik bulunmaktadır.

Yunan hükûmeti, İtalya aleyhine müteveccih hareketin İngiltere tarafından Yunanistana verilmiş ve onun tarafından kabul edilmiş olan garantinin eczasından olduğunu tahminle iktifa etmiyerek Yunan hükûmetinin İtalya ile harb halinde bulunan devletlere, kendi arazisinde mühim sevkulceyşî noktalar vermek taahhüdünde bulunmuş olduğunu, bu meyanda, Tsalya ve Makedonya hava üslerinin bulunduğunu ve bunların Arnavudluk arazisi üzerine yapılacak bir taarruzda kullanılacağını bildiğini beyan eder.

Artık İtalya müsamaha edemezmiş!

İtalya hükûmeti, Yunan hükûmetine, Çamurya halkı hakkında tatbik ettiği tethiş siyasetile Arnavud milletine karşı vaki olan tahrikâmiz hareketi ve hududları haricindeki topraklarda kargaşalıklar çıkarmağa matuf teşebbüslerini bu münasebetle hatırlatır. Bu sebeblerden dolayı İtalya hükûmeti, bu siyasetin İtalyaya karşı tevlid edeceği netayic hakkında Yunan hükûmetinin nazarı dikkatini celbetmişse de bir faydası görülmemiştir. Bütün bunlara, bundan böyle, İtalya tarafından müsamaha edilemiyecektir. Yunanistanın bitaraflığı gitgide zevahirden ibaret kalmıştır. Bu vaziyetten mütevellid mesuliyet evvelâ, Büyük Britanyanın ve onun, diğer milletleri daima harbe sürüklemek siyasetinindir. Fakat, İtalyan hükûmeti Yunan hükûmetinin takib etmiş ve etmekte olduğu siyasetin, Yunan arazisini, İtalya aleyhine müteveccih bir üs haline getirmeği veya bu hale getirilmesine müsaade etmeği istihdaf eylemekte olduğunu aşikâr telâkki eder. Böyle bir halin neticesi, İtalya ile Yunanistan arasında silâhlı bir ihtilâftan başka bir şey olamaz. İtalya hükûmeti, böyle bir ihtilâfın önüne geçmek tasavvurundadır.

İşgalin mukavemetsiz kabulü isteniyor!

Binnetice, İtalya hükûmeti, Yunan hükûmetinden ve Yunanistan bitaraflığının ve İtalya emniyetinin garantisi olmak üzere, İngiltere ile harbin devamı müddetince, Yunan arazisinde bazı noktaları, kendi kuvvetlerile işgal etmek talebinde bulunur.

İtalya hükûmeti, Yunan hükûmetinden, bu işgale mâni olmamasını ve işgali yapacak kıtaatın mururuna muhalefet etmemesini ister.

Bu kıtaat, Yunanistana, Yunan milletinin düşmanı sıfatile girmiyeceklerdir ve İtalya hükûmeti, muvakkat ve bir takım zaruretlerin neticesi olan ve tamamile tedafüî mahiyette bulunan bu işgalin, Yunanistanın hükümranlık haklarını ve istiklâlini ihlâl etmesini istemez ve asla bu niyette değildir.

İtalya hükûmeti, Yunan hükûmetinden, bu işgalin muslihane bir surette yapılması için, askerî makamata icab eden emirleri derhal vermesini taleb eder.

İtalyan kuvvetleri, mukavemete maruz kaldıkları takdirde, bu mukavemet, silâhla kırılacaktır. Ve Yunan hükûmeti, bundan mütevellid netayicin mesuliyetini yüklenmiş olacaktır.»

Metaksasın verdiği red cevabı

Ayni gün, Başvekâlet, bütün Yunan elçilerine bir tamim göndererek İtalya tarafından verilen nota metnini kısmen tebliğ etmiştir. Bu tebliğ şu cümlelerle bitiyordu:

«İtalyan elçisi, bu notayı tevdi etmekle beraber, Yunan arazisine girecek olan İtalyan kıtaatının, sabahın saat altısında harekâta başlayacaklarını ilâve etmiştir.

İtalyan elçisine cevaben, bu notanın muhteviyatını ve ültimatom mahiyetini, İtalya tarafından Yunanistana karşı harb ilânı şeklinde telâkki ettiğimi söyledim.

Yunanistanın, İtalyan tecavüzüne karşı, bütün kuvvetile kendini müdafaa edeceğini, malûmatınız olmak üzere bildiririm.»

Metaksas

Romadaki elçiye son talimat

Gene, 28 teşrinievvel tarihinde, Başvekil Metaksas, Romadaki Yunan elçisine aşağıdaki tebliğde bulundu:

«İtalyan kıtaatının Yunan arazisine serbestçe girerek bazı sevkülceyşî noktaları işgal etmeleri talebini ve aksi takdirde cebir ve şiddet istimal edileceği tehdidini ihtiva eden bir notanın bu sabah İtalyan elçisi tarafından tevdi edilmesi ;bunu takiben İtalyan ordusunun Yunan topraklarına anî bir taarruza geçmesi ve bugün, bazı şehirlere ve askerî üslere müteaddid defalar hava taarruzları yapılması, İtalya tarafından bilerek sebebiyet verilmiş bir harb hali ihdas etmiştir. Yunanistan bu harbin vukuunu kat'iyyen istememiş, ve bundan tevakki için, icab eden herşeyi yapmıştır. Binaenaleyh, bunları Hariciye Nazırına tebliğ ederek, pasaportlarınızı istemenizi rica etmek zaruretinde bulunuyoruz.

Yunan menfaiini himaye etmesini rica etmek üzere İsviçre hükûmetine müracaatte bulunuyoruz. İsviçre hükûmetinin cevabını beklemeksizin, hareketiniz tarihile salâhiyet dairenize dahil konsolosların hareketleri tarihinin tespitini rica ederim. İcabında, evrakı, sefaret kançılarının muhafazasına tevdi edersiniz.»

Metaksas

Beyaz kitabın en mühim kısmı, kitabın son yaprağına basılan bir emriyevmidir.

İtalyan kuvvetlerinin, Yunan topraklarından çekilişleri sırasında, Yunan kumandanlığı bir çok vesaik ele geçirmişti. Bunlar, Yunanistana yapılan ağır taarruzun, uzun zamandanberi hazırlandığını gösteren, inkâr kabul etmez delillerdi. Bunlar arasında Ferrara fırkası kumandanının bir emriyevmisi vardı ki, arzettiği ehemmiyet dolayısile, Beyaz kitabda yer almıştır.

Ferrara dağ piyade fırkası Kumandanlığı

Genelkurmay bürosu

P. M. 52 - A, 26 birinciteşrin 1940

XXVIII.

FERRARA'YA

«Arnavudluğun bu sert ve kuvvetli toprağında, artık yaklaşmış olan bir hedefe müteveccih silâhlarımızı ve kalblerimizi, on dokuz aydanberi sertleştiriyoruz.

Bir tek enerji ve irade destesi halinde birleşen piyadeler, siyahgömlekliler, topçular, makineciler, İtalyan ve Arnavud hepimiz, nazarlarımızı Epir'e tevcih ediyoruz.

«Ferrara» defne dallarını tekrar çiçeklendireceğiz. Bu kanaatle, size, harb parolasını haykırıyorum: Zafer!

«Günümüz geldi... Yenmemiz lâzım!»

Fırka kumandanı
L. Zannini

BİTTİ

Zelzele felâketzedelerine yapılan yardım

Köylüye çift hayvanı tevzi ediliyor

Yozgad (Hususi) — Geçen sene Yozgad vilâyeti Peyik mıntakasında vuku bulan zelzele 300 den fazla vatandaşın ölümüne ve yaralanmasına sebebiyet vermiş ve bir kaç büyük köyün tamamen yıkılmasını mucib olmuştu.

Bu felâketzedelere Kızılayın şimdiye kadar yaptığı yardım sayılamıyacak kadar büyük olmuştur.

Yozgad Vilâyeti dahilinde hasar gören 2687 eve 50706 lira nakdi yardım yapılmış, zelzele merkezi olan Peyik nahiyesile civarındaki köylere 1192 vatandaşın barınacağı 596 zeminlik yapılmıştır.

Bu zeminlikler muvakkat kaydile kıştan evvel yapılan mesken olup çok rahat ve köylünün ihtiyacını karşılıyacak bir durumdadır.

Ayrıca umuma mahsus fennî 4 büyük hayvan ahırı, da ikmal edilmiştir.

Çift hayvanını kaybeden vatandaşlara 160 baş öküz tevzi edilmiştir.

Hiç bir fedakârlıktan çekinmiyen Kızılay, onları bugün ocaklarının başında rahat ederken görmekle mütesellidir.

Şehir ve Memleket Haberleri

Avukatlar için ücret tarifesi

Hazırlanan lâyiha ile dava ücretleri tespit edildi

Avukatlık kanunu mucibince, avukatlar için asgarî ücret tarifesi tanzimi lâzım geliyordu. İstanbul Barosunda kurulan mütehassıs bir komisyon, bütün kanunları tarama suretile gözden geçirerek, bir proje hazırlamış, bu proje Ankarada Temyiz birinci reisinin riyaseti altında toplanan haysiyet divanınca esas itibarile kabul ve nümune ittihaz olunmuştur. Bunu müteakıb, her Baro tarafından muhitinin iktısadî bünyesine uygun miktar tayini için, birer sureti bütün memleket barolarına yollanmıştır. Barolardan beklenen cevabların arkası alınmış ve neticede, avukatların ücret tarifesi kat'î olarak hazırlanmıştır.

Haysiyet divanınca hazırlanan tarife cetveline nazaran, barolar, üçe ayrılmaktadır. İstanbul, İzmir, Ankara, Mersin, Adana, Samsun baroları, birinci sınıf; Manisa, Aydın, Kayseri, Kocaeli, Trabzon, Gireson, Zonguldak baroları ikinci sınıf, Afyon, Denizli, Sıvas, Diyarbakır, Erzurum, Niğde, Edirne, Muğla, Konya baroları üçüncü sınıf sayılmıştır.

Birinci sınıf barolar için, İstanbulun tayin ettiği miktar aynen muvafık görülmüştür. Ancak, vilâyet mülhakatında bu ücretlerden yüzde elliye kadar tenzilât icra etmek hakkı, hâkime verilmiştir. Tenzilâtta müekkilin vaziyetile avukatın aldığı işin mahiyet ve değeri gözönünde tutulacaktır. İkinci sınıf olarak ayrılan yerlerde, birinci sınıf için tespit edilen esasın yüzde yirmi noksanı, üçüncü sınıf için de birinci sınıfın yüzde kırk noksanı tarifeye esas olmuştur. Bu sınıfların mülhakatında da, tayin edilen nispetin yüzde ellisi kadar tenzilât icrası, gene hâkimin takdirine bırakılmıştır.

Ücret tarifesi, muhtelif kanunların ihtiva ettiği her madde ayrı ayrı ele alınarak, hazırlanmış bulunmaktadır. Meselâ, icra ve dava mevzuu olmuş veya olacak dosyayı avukat tetkik ederse, bunun ücreti on beş liradır. Avukat, yazılı olarak istişarî rey beyanında bulunursa, bunun ücreti yirmi beş liradır. Ceza kanunu mucibince ağır cezalı bir suçta müdafaaname hazırlamak ücreti, kırk lira, ticaret kanunu mucibince bir tesçil yaptırma ücreti on lira, idarî ve malî işlerin faraza gümrük mubayaatına iştirak etmek için bir karar alınma ücreti yüz lira, deniz ticaretinde büyük avarya işleri ücreti yüz lira, medenî kanun mucibince evlenme müddetinin kısaltılması ücreti elli lira, boşanma davalarında velâyetin nez'i davasının ücreti elli lira, borclar kanununa tevfikan akidden mütevellid davalar ücreti elli lira olmak üzere belirtilmiştir.

Asgarî ücret tarifesinin tanzimi, hayli zamandır bütün avukatlarca alâka ile bekleniyordu. Şimdi bu tarife hazırlanmış olduğundan, mesele, tatbikata geçilmek safhasına gelmiştir.

MÜTEFERRİK

Bir resim sergisi açılıyor

Pek yakında, Beyoğlunda, genc Fransız ressamlarının eserlerinden mürekkeb bir sergi açılacaktır.

Bu sergi, Fransız hükûmeti tarafından tertib edilmiş ve muhtelif memleketlerde, buraya gelmeden evvel de Sofyada açılmıştı.

D Grupu sergisi

Bir çok genc san'atkârların iltihakile genişliyen D grupu ressamları, önümüzdeki cumartesi günü, Güzel San'atlar Akademisinde 1941 senesi sergilerini açacaklardır.

Vali Ankaraya gitti

İstanbul Vali ve Belediye reisi Dr. Lûtfi Kırdar, Vilâyet ve Belediyeye aid bazı işler etrafında, Vekâletle temaslarda bulunmak üzere dün Akşam Ankaraya gitmiştir.

Hayırlı bir iş

Şişli Çocuk dispanserine dişçilik kısmı da ilâve edildi

Bir çocuğun dişleri muayene ediliyor

Şişli Çocuk Esirgeme kurumu geçenlerde açtığı Çocuk Dispanserine dün de dişçilik kısmını ilâve etmiştir. Mükemmel bir tesisatla vücude getirilen çocuk diş tedavi kısmı, çarşamba ve cumartesi günleri müracaat kabul etmek üzere dünden itibaren faaliyete geçmiştir. Bu suretle halen dispanserde çocuk hastalıkları ve çocuk dişleri tedavi edilmektedir. Çocuklar, çocuk hastalıkları mütehassısı doktor Naci Said Somer - sonla diş doktoru Nusrat Oral tarafından tedavi edilmektedirler.

Kurum, pek yakında bir de ültra viyole cihazı getirecektir. Şişli Çocuk Esirgeme kurumunun bu güzel teşebbüsü muhitte çok güzel bir tesir yapmıştır. Dispanser tedrici bir surette geniş bir muhitin müracaatlerini önliyebilecektir.

Dispansere, 20 günlük bir faaliyet devresinde 200 kadar müracaat vaki olmuştur.

Kurumun kongresi

Şişli Çocuk Esirgeme kurumu, dün senelik kongresini yapmıştır.

Kongrede senelik faaliyet ve hesab raporları okunarak kabul edilmiş ve idare heyeti ibra edilmiştir.

Bundan sonra yeni idare heyeti seçilerek toplantıya nihayet verilmiştir.

Çok faydalı bir broşür

Matbuat Umum müdürlüğü, çok faydalı ve güzel bir broşür tertib ve tabettirmiştir. Bu broşürde Türkiyede çıkan resmî, hususî, siyasî, gayrisiyasî mecmua ve gazeteler hakkında gayet etraflı malûmat verilmektedir.

Gazetelerin sahibi, mes'ul müdürleri, yazı işleri müdürü ve daimi muharrirleri ve diğer elemanlarının isimleri birer birer zikredildiği gibi her gazete ve mecmuanın nerede çıktığı, nelerden bahsettiği, kaç sahife olduğuna varıncıya kadar izah olunmaktadır.

Bu broşürden öğrendiğimize göre memleketimizde 50 siyasî hususî gündelik gazete, 1 siyasî resmî gazete, 3 gayrisiyasî resmî gündelik gazete, 2 gayrisiyasî hususî gazete, 35 gündelik olmıyan hususî siyasî gazete, 22 gündelik olmıyan resmî siyasî gazete, 43 Halkevi mecmuası, 62 resmî mecmua, 46 meslek mecmuası, 8 spor mecmuası, 16 talebe ve çocuk mecmuası, 18 mizah ve salon mecmuası, 34 kültür mecmuası çıkmaktadır ki, bunların 113 ü gazete, 227 si mecmuadır.

Matbuaların şehirlere göre taksimi de şöyledir:

Ankarada 5 gazete, 55 mecmua, İstanbulda 37 gazete, 114 mecmua, İzmirde 3 gazete, 7 mecmua, Adanada 3 gazete, 3 mecmua, diğer muhtelif şehirlerde 65 gazete, 48 mecmua.

Bu günkü Türkiye matbuatını toplu bir halde gösteren bu kıymetli eseri neşrettiğinden dolayı Matbuat Umum müdürlüğünü tebrik ederiz.

Beşiktaş cinayetinin esrarı çözüldü

Otomobil değnekçisini iki genc öldürmüş

Beşiktaşta Köyiçinde oturduğu evin bodrum katında öldürülen taksi otomobilleri değnekçisi Tevfiğin ölümü hâdisesinde, zabıta, işin mahiyetini ve faillerini tespit etmiştir. Daha başlangıcda, Tevfiğin sık sık bazı genclerle buluştuğu gözönünde tutulmuş, faillerin tespiti için, tahkikat bu cihetten yürütülmüştü. Halleri şüpheli görülen kırktan ziyade gencin ifadesi alınmak suretile tahkikat genişletilip, ilk neticeye varılmıştır.

Alınan ilk neticeye göre, kurban bayramının birinci günü Beyoğlunda İlhami ve Cevdet isimli iki gencle buluşan Tevfik, onları o akşam Köyiçindeki eve çağırmıştır. Evvelâ bodrum katında içki sofrası kurulmuş, bir hayli içki içildikten sonra, Tevfik, Cevdet ismindeki gence aşırı alâka göstermeğe koyulmuştur. Bu aralık arada kavga çıkmış, Cevdet ve İlhami, ikisi bir olarak, Tevfikle boğuşmuşlardır. Bunlar, Tevfiğin bıçakla boğazını kesmişler, vücudünün muhtelif yerlerinde yirmiden ziyade büyük ve küçük yara açmışlardır.

Cinayeti müteakıb kaçan genclerden Cevdet, yakalanmasını müteakıb alınan ifadesinde, hâdiseyi aşağı yukarı bu şekilde anlatmıştır. İlhaminin cinayete iştirakini gösteren suç delilleri de ele geçirilmiştir. Zabıta, tahkikatını bitirince, dosyayı adliyeye gönderecektir.

ŞEHİR IŞLERİ

Sürp mezarlığının istimlâki

Belediye, Sürpagob mezarlığını 100 bin liraya istimlâke karar vermişti. Mezarlığın önündeki garajların da istimlâki takarrür etmiştir. Sürpagob mezarlığının bir kısmı yeşil saha olacak, bir kısmının ise yolları asfalt yapıldıktan sonra etrafındaki asralar satılacaktır.

Tramvaylarda tek bilet usulü

İstanbul Tramvay idaresi tramvaylarda tek bilet tarifesi tatbikile her hangi mıntakaya seyahat edilirse edilsin, birinci mevkilerden 7, ikinci mevkilerden 5 kuruş alınması hakkında Belediyeye bir müracaatte bulunmuştu. Belediyenin bu müracaati İstanbul Şirketler komiserliği vasıtasile Nafıa Vekâletine gönderilmiştir. Vekâlet muvafık gördüğü takdirde bu tarife tatbik edilecekse de alâkadarlar aktarma seyahatlerde bu yüzden bazı karışıklık ve müşkülât zuhur etmesi ihtimalini ileri sürmektedirler.

Ahşab evlerin istimlâki

Pasif koruma tedbiri olmak üzere hükûmetin icabında ahşab evleri istimlâk edilmesi için bir kanun projesi hazırlamakta olduğunu yazmıştık. Bu projenin muhteviyatı henüz malûm değildir. Maamafih bundan evvel de İstanbulda mevcud 100,000 küsur ahşab evden 60,000 inin istimlâkine lüzum gösterilmiş ve bu istimlâkin normal kanunlarla 22,000,000 liraya yapılabileceği anlaşılmış, hatta Belediye bunların plânlarını da hazırlamıştı.

Bu suretle şehrin muhtelif semtlerindeki ahşab evlerin araları genişletilmiş olacaktır. Bu düşünce sık mahallelere aiddir. Vilâyet, kaymakamlara gönderdiği bir tamimde sayfiye mahallerinde hiç bir evin yıkıcıya satılmasına müsaade edilmemesini bildirmiştir.

MAARİFTE

Mektelerde yapılacak merasim

Maarif müdürü mekteblere gönderdiği bir tamimde talebe ile birlikte kutlulanması icab eden merasimde bütün mekteb muallimlerinin hazır bulunmalarını, başka mekteblerde dersi olan muallimlerin merasim esnasında hangi mektebde bulunacaksa, gidemediği diğer mektebe resmî tezkere yazdırması lüzumunu tebliğ etmiştir.

Küçük hikâye

«Onun karısıyım..»

Genc kadın kendi kendine: «Kolay değil, diye mırıldandı, on sene bu... Bütün hayatım burada geçti gibi bir şey.»

Evet, tam on... On sene içinde o, bu odaları ayrı ayrı elile süslemiş, oraya bu vazoyu, öteye şu gümüş heykeli o kuymuş, piyanonun üzerindeki gümüşlü ipek örtüyü elile işlemiş, her yeri, her yeri elile tanzim etmişti. On sene çalış, çabala ve bir gün, bir dakikanın içinde, hepsini bırakıp çık, git!..

Kararı kat'î idi. Biraz sonra bu odaların birer birer kapılarını çekecek, bir ziyarete gider gibi evden çıkacaktı. Fakat bu sefer, her zamanki gibi dönmiyecekti. Gidecekti. Annesine, yahud başka bir yere... Evet, muhakkak gidecekti... Gene de bu ılık havayı terkedeceğine, her şeyin sakin ve davetkâr olduğu evini, eski bir dost gibi köşelerden kendisine bakmakta olan bütün o eşyayı, bu rahat, sakin görünüşü bırakıp gideceğine inanamıyordu.

«Evi boş bulduğu zaman!» diye düşündü. Ve alnında, dudaklarının kenarında. yüzünü bozan, birkaç yaş birden çökerten kırışıklar belirdi. İri, parlak kirpiklerinin çevirdiği güzel, siyah gözleri koyulaştı. Kocasını görür gibi oldu. İsmini çağırarak kapılardan girecekti. Ve kendisinin ebediyyen gitmiş olduğunu anladığı zaman, onun birdenbire piposunu hiddetle ağzından çekeceğini, kaşlarını çatarak, kızdığı zamanlarda olduğu gibi, ayağını yere vuracağını biliyordu. Bu halile, evet, bu hiddetli halile bile, ne kadar sevimli olurdu. Fakat her ne hal ise... Her halde çabuk unutacaktı. Tesellisine koşacak bir yığın sevgiliye malikti.

«Yetişir, diye söylendi, yetişir... Benim de neler yapabileceğimi görecek Aşkından öldüğümü, kendisini her şeye rağmen terkedemiyeceğimi sanıyordu.»

Yerinden kalktı. Şapkasını giyerden, aynada kendisini gördü. Bu, siyahlar içinde, ince uzun, zarif bir kadın gölgesiydi. Yalnız, yüz, ıstırabla gerilmiş ve solgun... Güzeldi. Güzel olduğunu ona pek çokları söylemişlerdi. Yalnız o, bu güzelliği görmek istemiyor, ve başkalarının peşinde koşuyordu. «Budala!» diye mırıldandı. Şapkasının tülünü gözlerine indirdi. Mantosuna sarıldı. Kapıdan çıkmadan evvel, son bir defa arkasına baktı... Her şey bir gün evvelki gibi... Şöminede çıtırdayan odunlar, yumuşak ışık dalgaları altında yıkanan mavi ipek kaplı eşyalar, çıplak vücudü havaya doğru gerilmiş gümüş vazonun aynadaki aksi, o, ruha sükûnet veren sessizlik ve havada birbirine karışmış tütün, kolonya kokusu... Ebediyyen bunlardan ayrıldığını düşündü. Kalbi, kopacak gibi acıdı. Gözlerine hücum eden yaşları, dudaklarını ısırarak kuruttu ve yavaşça kapıyı kapayarak çıktı.

Sokakta, etrafına bakınarak derin bir nefes aldı. «Artık onun karısı değilim, diye düşündü, akşam geldiği zaman, oraya, karyolanın başucuna bıraktığım kartı okuyacak; her şeyi anlayacak.»

Birdenbire kocasının, o ufaktefek budala maceralardan bıkıp, dizlerinin dibinde yalvardığı, kendisini en ateşli buselere boğduğu zamanları hatırladı. Ensesinde onun ateşli dudaklarını hisseder gibi oldu, ürperdi. Onu unutacaktı. Ondan daha sadık, daha iyi erkekler de vardı. Bunu annesi de kaç kere söylemiş değil miydi?

Annesinin apartımanına girdiği zaman, ihtiyar kadının salonunu, kadınlı erkekli, şık bir kalabalıkla dolu buldu. İhtiyar kadın, elli yaşına ve yüzündeki kırışıklara rağmen, kızından daha süslü, neş'eli, dostlarının arasında, eğlenmekle meşguldü.

Genc kadın içeri girer girmez, birçok tanıdıkları etrafını sardılar. «Nasıl! diyorlardı, siz buraya gelir miydiniz? Hem de annenizin kabul günü olduğunu bildiğiniz halde!..»

Hayır, kabul günü olduğunu unutmuştu. Bu kabul günlerinden nefret ettiğini zaten onlar da bilmez değildiler. Eşya ve insan kalabalığına boğulmuş olan, gürültülü kahkahalarla konuşulan salonda, birdenbire kendisini rahatsız hissetti. Oraya hiç alışamıyacağını düşündü. Burada hiç bir şey kendisinin değildi. Bütün sevmediği renkler, yabancı, kaba bir zevkin oraya buraya dağıttığı ve ağır, pahalı eşyalar... Hâlâ kendisini bir genc kız zanneden annesi... Ona benzeyen ahpabları...

Eline bir çay fincanı tutuşturdular. Ensesinin dibinde, ağır, yapışkan bir sesle kendisine iltifatlar yağdıran erkekler vardı. «Anneme söylemeliyim, diye düşündü, o bunun yalnız bir ziyaret olduğunu biliyor.» Bu esnada annesinin kendisine doğru geldiğini gördü. Kımıldadı. Kadın, telâşlı:

— Seni telefondan isteyorlar, dedi.

Genc kadın, hayretle ona baktı. Sonra birdenbire, kocası aklına geldi. «Mektubu okudu!» diye düşündü. Omuzlarından soğuk bir ürperti gelip geçti ve derhal, ona vereceği cevabı hazırladı. «Artık senin karın değilim, diyecekti, aramızda hiç bir şey kalmamıştır. Yarın mahkemeye müracaat edeceğim.» Evet, böyle diyecekti.

Sert adımlarla, salonun yanındaki telefon odasına yürüdü. Ahizeyi eline aldığı zaman şaşırdı. Yabancı bir ses, ismini söylemişti. Aynı ses, telâşla, kocasının ismini vererek:

— Karısile mi görüşüyorum, diye sordu.

Heyecanla mırıldandı:

— Evet, onun karısıyım.

Bu cevabı veren o muydu? Sesi kendisine yabancı geldi. Telefondaki ses:

— Çabuk geliniz, diye bağırdı, küçük bir kaza... Evde sizi bekleyoruz...

Ve telefon kapandı. Genc kadın, ahize elinde, sapsarı, olduğu yerde sallandı. Sonra, yavaşça odadan çıktı. Kimseye görünmeden, holde mantosunu giydi. Kalbi deli gibi çarpıyordu. Gene kimseye görünmeden çıktı. Caddede bir taksi çevirdi. Şoföre evin adresini vererek, son sür'atle gitmesini söyledi.

Evin anahtarı cebindeydi. Telâş içinde kapıyı açtı. İçeri girdi. Her yer derin bir sessizlik içinde... Salona doğru yürüdü. Bacakları titreyordu. «Allahım, inşallah büyük bir şey değildir!» diye mırıldandı. Kalbini tutarak, bir an durdu. O zaman ,ağır ağır salonun kapısının açıldığını gördü. Eşikte kocası duruyordu. Sapsağlam, yüzü tebessümler içinde...

Genc kadın sarsıldı, düşecek gibi sallandı. Kocası yetişti, kollarından tuttu ve onu içeri sürükledi.

Şömine tatlı çıtırtılarla yanıyordu. Odada derin bir sessizlik ve havada, birbirine karışan kolonya, tütün kokuları... Her şey bıraktığı gibi...

Kocasının kollarından kurtulmak için çırpındı. Genc adam onu, daha kuvvetle sıktı. Kulağına eğildi:

— Mektubu okudum, diye fısıldadı, sensiz yapabileceğimi nasıl aklına getirdin? Kendim gelsem, kendim telefon etsem, beni dinlemiyeceğini biliyordum. «Senden nefret ediyorum» diye yazmışsın. Bu sözün yalan olduğuna emin olmak istedim. Küçük bir telefon hilesi, bana her şeyi öğretti... Hâlâ beni seviyordun... Telefonda, telâşla: «Evet, onun karısıyım» diye titreyen sesini duyduktan sonra...

Genc kadın, hareketsiz, yarı baygın, kendisini onun kollarına terketmişti. Hiç bir şey düşünmek istemiyordu. İçinden, «Evet, onun karısıyım» diye mırıldandı. Kocasının af dileyen sesini uzak, çok uzak duyuyordu. Avdet ettiği için mes'uddu.

P. C.

HEM NAL MIH

İtalyan mille harbden bıkm

İtalyan ordusu, Libyada v
vudiukta mağlûb oluyor;
donanması «sırra kadem ba
vaziyettedir; İtalyan hava k
daha harbin yedinci ayında, A
yardımına muhtac bir hale gel
İtalyanın maddî kuvvetlerinin
zarasıdır. İtalyanın manevî k
nin de iyice sarsılmağa başla
teren alâmetler belirmiştir. Es
deye hâkim olan ruh olduğuna
ları yürekler kullandığına gör
kuvvetlerin zâfı, İtalyan or
görülen zâflara ve mağlûbiye
kaddüm etmiş olmak lâzım gel
milleti, istemediği bir harbe s
miştir; bir halk tabirile bu iş
milletini sarmamıştır. Onun iç
harbediyor ve ölmek istemiyo
şılıyor ki geniş meydanlarda
gençlik kütlelerine hitaben y
karak söylenen ateşli nutukla
gati, bütün milleti kütle hali
landıran ve ölümü hiçe saydır
kaddes heyecanı İtalyan mille
reğinde tutuşturamamış!

İtalyan milletinin harbden bık
unutmamak lâzımdır. Bu mill
denberi geçen 30 sene içinde
harbeden millet olmuştur. Ko
lokma diye Trablusgarba sürü
yanlar, burada 3000 Türk ve mi
o kadar da yerli halk karşısında
lerce uğraşmışlardır. Sünusile
yanlar arasındaki mücadele, an
senesinde bitmiştir.

1915 mayısında, İtalya, «
hodkâmlık» prensipile eski mü
Avusturya - Macaristan ve Al
karşı harbe sevkedilmiştir. Bu,
tizm, yani Cermen boyunduru
daki İtalyan kardeşleri kurtar
millî bir gaye ile yapılmış olm
men, İtalyanlar, gene iyi harb
lerdir. 1917 sonbaharında, Kap
zimetinden, onları, alelâcele im
na yetişen Foş'un kumandasında
liz - Fransız tümenleri kurtar
harb, İtalyanlara hayli pahalıya
muştur.

Büyük Harb bittikten sonra
fütuhat hevesine kapılarak A
gelmiş, fakat İstiklâl Harbi ya
kün azmi karşısında çekilip
tercih etmiştir.

İtalya, bir müddet sonra, A
hududlarının tahdidi sırasında,
tanla bir mesele çıkarmış, İtal
nanması Korfu adasını bombar
miştir.

1935 te, İtalya Habeş harbi
miştir; o zaman Laval'in en
İngilterenin sulhperverliği ve
sızlığı sayesinde, Habeşistan
luğunu ele geçirmiştir. Fakat
da, Habeş kabilelerini yatıştır
azçok mücadele etmek lâzım
Yarımyamalak tatbik edilmiş
rağmen, İtalyan milleti, o zaman
zecrî tedbirlerden hayli bun

İtalya, bu Habeş işinden yüzü
lığile çıkar çıkmaz, İspanya iş
müdahale etmiş ve İtalyan
kendisile hiç alâkası olmıyan bi
kavgasında bir tarafı iltizam ed
aşkına dövüşüp durmuştur. 1940
nında, İtalya, şimdi içinde b
harbe sürüklenmiştir. Bu harb
milletinin değil; siyahgömleklile
bidir. Çünkü, millet bu harbe a
tar değildi. Nasıl taraftar olsun
sene içinde, bu beşinci harbdir
siz geçen seneler de, esir edilme
len insanların isyanlarını bas
geçmiştir.

Orduya, donanmaya, hava k
rine milyarlar sarfedilmiş, gene
milyarlar harcanmıştır. Böylece
yanlar son 30 yıl içinde, Avrupa
çok harbetmek mecburiyetinde k
milleti olmuşlardır. Allahın gü
atları ilerletmek için yarattığı b
zorla cengâver ve cihangir yapı
tenilmiştir. 30 senede 5 defa ha
felâketine uğrayan İtalyan m
harbden bıkıp usanması kadar
birşey olamaz. 1915 mayısından
men hemen çeşid çeşid mahrum
den kurtulamamış olan bu mill
tatörün, Fransa yıkılırken ucuz
fere kavuşmak ümid ve hulyası
disini sürüklediği bu harbde, ş
tin hasımlar karşısında ve bugün
asla görmediği sıkıntılar içinde
ha 10 haziran 1940 günü, Sinyor
lini, bilmem hangi sarayın balkon
harbi ilân ederken başlamış olan
ablukası, ihtiyaclarının dörtte
denizden tedarik eden bu milleti,
yeni bir mahrumiyetle karşılaştır
dır. Daha 1934 te Napolide ayak
sigara dileniyordu; 1939 senesi m
da ise, yani harbden bir yıl önce
yanlar kahvenin tadını unutmu
Bugün, kimbilir, daha nelerden
rumdurlar?

Pek haklı olarak harbden bıkıp
mış olan bu milleti zorla dövüş
için alınan tedbirlere gelince,
güne kuvvetten düşen ve zayıfla
hastaya yapılan şırıngalara ben
bu ayrı bir bahistir.

İstanbulun çöpleri

İstanbul çöplerini denize dök
lan müteahhidin havaların fena
ileri sürerek bunları limanın bir
tesine dökmekte ve bu yüzden lim
kirlenmekte olduğu görülerek çöp
açıklara dökülmesi lüzumu alâkal
lara bildirilmiştir.

CUMHURİYET

Nüshası 5 kuruştur.

Abona şerait	Türkiye için	Hariç için
Senelik	1400 Kr.	2700
Altı aylık	750 »	1450
Üç aylık	400 »	800
Bir aylık	150 »	Yoktur

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ve ya
neşredilsin edilmesin iade edilm
ziyaından mes'uliyet kabul olun

SON HABERLER

Siyasî İcmal

Tehdid ve mukavemet

Fransanın Alman tazyikına karşı takib edeceği hattı hareket hakkında yeni haber gelmedi ve Fransanın kararı henüz kaşılmadı. Fakat Fransa ile Almanya sında başlıyan bir mücadele vardır. bir taraftan Almanya, Fransayı büs ün avcunun içine almak ve Fran kendi emelleri için kullanmağa aştığı halde, diğer taraftan Fransa, anyanın kabzasına düşmemek ve okrasi cephesine mev'ud olan za n neticesinden mahrum olmamak Almanyaya mukavemet ediyor.

Almanyanın hattı hareketile Fran - n vaziyetini aydınlatan iki ipucu ki bunlardan istifade ederek Al nya - Fransa münasebetlerinin isti netini tayin etmek mümkündür.

u ipuçlarının birincisi almanca Nas al Zeytung'un yazdığı yazıdır. Bu ya göre, Fransa, son bir fırsat kar ndadır. Fransaya düşen vazife, haki vaziyetini gözönünde tutarak bu fır kaçırmamak ve Almanya ile teş mesai siyasetine sımsıkı sarılmak Aksi takdirde Fransa yeni felâket r karşılaşacaktır.

Alman gazetesinin bu tehdidi gayet htir ve Fransanın Alman taleblerine eğmediği, Almanyanın arzu ve ira ine göre hareket etmediği takdirde ün Fransanın işgal edileceğini ve nanyanın Fransaya bütün kuvvetile leneceğini anlatıyor.

Alman düşüncesinin bu mahiyette ol u esasen malûm olduğu için Alman etesi bu sözlerile Fransayı bir kere a tehdid etmiş oluyor.

una mukabil Fransanın ne düşün günü de bir Fransız gazetesi anlatı Echo de Paris gazetesinin neşrettiği yazıdan anlaşıldığına göre, Fransa bütün ümidi, Amerikanın demokrasi rasına yapacağı yardımdadır.

u yüzden Franız gazetesi, Amerika bir takım müzakereler ve münaka arla uzun uzadıya meşgul olarak ya acak işi geciktirmemek lâzım geldi anlamak için Fransanın halinden almasını tavsiye ediyor.

Fransız gazetesi, Amerikanın dikkati Fransanın haline ve başına gelen - çevirmekle, Fransızların ne düşün klerini ve ne umduklarını çok güzel atmıştır.

Bugün ortada bir İngiltere var ki, avüz siyasetine bütün kuvvetile mu vemet etmektedir. Bu mukavemetin sılmaması, belki kuvvetlenmesi A rikanın elinde olduğuna ve Avrupa letlerinin hürriyet ve istiklâli İn z mukavemetinin tecavüze galebe masına bağlı olduğuna göre, Ameri lan beklenen şey, yardımını bir an el yetiştirerek Avrupayı tecavüzden rtarmasıdır.

Zaten Fransada hüküm süren ruh, avüz siyasetine boyun eğmemek ve siyasetin tazyikından bir an evvel ıs bulmaktır.

Bununla beraber Fransız hükûmetinin man talebleri karşısında ne karar diğini henüz bilmediğimizi unutma k lâzımdır.

Habeş harbi ciddileşti:

Habeşlilerin memleketlerini İtalyan ilâsından kurtarmak için giriştikleri icadelenin ciddi bir mahiyet aldığı laşılıyor.

Bu kere memleketlerinden kaçan ve dana iltica eden Habeşliler, askeri im ve terbiye göreçek yeni silâhlarla azlanmışlar ve Habeş hududu önün toplanmağa başlamışlardır.

Bundan başka geçen temmuzda Ha sistan dahiline giren ve bilhassa Tana lünün etrafında bir karargâh kuran İngiliz askeri heyeti Habeş kabile ini toplıyarak bunlara askeri terbiye rmekle meşgul olmuş ve İtalya ile ye den harbe girmek istiyen bu Habeş erin de modern silâhlarla teçhizine emimyet verilmiştir.

İtalyanlar bu İngiliz heyetini yaka mak için her çareye başvurdukları lde Habeşlilerin İngilizlere yardımı layısile buna imkân bulamamışlardır bu yüzden İngilizlerin burada kur kları karargâh mütemadiyen büyü ştür.

Eski Habeş İmparatoru Haile Selâ ye'nin Sudana geçmesi üzerine bu fa iyet büsbütün genişlemiş ve böylece abeşlilerin kurtuluş harbi tam mana le ciddi bir mahiyet almıştır.

Bu yüzden önümüzdeki günlerde Ha eş cidali hakkında dikkate değer ha erler gelmesi beklenir.

Ömer Rıza DOĞRUL

Yeni Amerikan üsleri

Vaşington 19 (a.a.) — Hariciye Nazırı ull, dün beyanatta bulunarak Ameri anın Saint - Lucie adasında bir üs te s edeceğini bildirmiştir.

Saint - Lucie, Karaib denizinde Mar nik'e yakın bir adadır.

Münakalât Vekili

Aydında tetkiklerde bulunarak İzmire avdet etti

Aydın 19 (a.a.) — Münakalât Vekili Cevdet Kerim İncedayı refakatindeki zevat ile dün buraya gelmiştir. Münakalât Vekili partide bir müddet dinlendikten sonra istasyon binalarını, posta telgraf idaresini ve yeni yapılan parti binasını gezmiştir.

Cevdet Kerim İncedayı parti tarafından Orduevinde şerefine verilen ziyafette hazır bulunduktan sonra İzmire dönmüştür.

Çinde dahilî harb tehlikesi

Çan Kay Şek ve komünist ordusu arasında gerginlik

Çunking 19 (a.a.) — Reuter:

Çin komünist ordusuna karşı alınan tedbirler hakkında neşredilen resmî tebliğ, Çunkingde büyük bir heyecan doğurmuştur. Esasen birkaç gündenberi, komünist kıt'alarile nizamî kıt'alar arasında bir anlaşmazlık olduğu hakkında burada şayialar dolaşmakta idi. Çin hâdiseleri ile alâkadar bütün devletlerin Çindeki mümessilleri, vaziyetin inkişafını büyük bir dikkatle takib etmektedir.

Komünist gazetesi, bugünkü nüshasında, iki ordu arasında müsademeler olduğu hissini veren resmî tebliğin metnini neşretmiştir.

Hükûmetin resmî organı olan Central Daily News gazetesi, hükûmetin aldığı tedbirlerin siyasetle hiçbir alâkası bulunmadığını yazmakta ve hâdisenin yakında kapanacağını tahmin eylemektedir.

JAPONYADA

Hükûmet, Amerikaya karşı tedbirler için mütemadî içtimada...

Tokyo 19 (a.a.) — Stefani ajansından: Başvekil Konoye ile diğer hükûmet erkânı ve ordu şefleri arasında bu gün iki saat süren bir müzakere yapılmıştır.

Japonyanın yeni Amerika sefiri Nomoura ile yeni Berlin sefiri Ochima da bu içtimada hazır bulunarak dünya vaziyeti karşısında millî siyaset hakkında geniş ve tam olarak yapılan noktai nazar teatisine iştirak etmişlerdir.

Tokyo 19 (a.a.) — Reuter ajansından: Uzakşarktaki tehlikeli vaziyeti gözden geçiren Time and Advertiser ismindeki Japon gazetesi bu gün Amerikanın diğer milletlerin vaziyetini anlamak için daha büyük bir gayret sarfetmesi lâzım geldiğini yazmaktadır.

Gazete şunları ilâve etmektedir:

«Amerika ile Japonya arasındaki ihtilâfın esası «takib edilen müdahaleci siyaset» ten ileri gelmektedir. Amerika Çini ilk müdafaa hattı olarak tanıyan bir siyaset takib etmeğe devam ettikçe Japonya ile Amerika arasında dostane münasebet tesisi ümidi kuru bir sözden ibaret kalacaktır.»

Rumen sularına

Mayın dökülen mıntakalar ilân edilecek

Bükreş 19 (a.a.) — D. N. B. bildiriyor: Bahriye Nezareti Müsteşarı, Rumen karasularına mayin döküldüğü hakkında yabancı radyolar tarafından yayılan haberleri kat'i surette yalanlamıştır.

Bu münasebetle bildirildiğine göre, mayin dökülen mahdud mıntakalar zamanı gelince gemilere tebliğ edilecektir.

Moskovadaki Amerikan elçisinin komiserlere ziyafeti

Moskova 19 (a.a.) — Amerika büyük elçisi dün harb ticareti komiserile Hariciye komiser muavini şerefine bir akşam ziyafeti vermiştir. Kordiplomatiğe mensub bir çok zevat ziyafette hazır bulunmuştur.

Fransız - Alman sınaî iş birliği

Pariste müşterek bir komisyon çalışmağa başladı

Vichy 19 (a.a.) — Havas ajansı bildiriyor:

Bir ekonomik anlaşma akdi için, Pariste Fransız ve Alman ağır metalürji endüstrileri memleketleri arasında görüşmelere başlanmıştır. Alman ve Fransız endüstrilerinin üzerinde müşterek menfaatleri bulunan bütün meselelere şamil bulunan bu müzakerelerin hedefi, ezcümle siparişlerin tevzi işi ile iptidai maddeler işini tanzim etmiştir.

Toplantılara perşembe günü başlanmış ve cuma ve cumartesi günleri devam edilmiştir. Müzakereler, büyük bir samimiyet havası içinde cereyan etmiştir.

Fransız - Alman işbirliğinin bu ilk müspet tecrübesi, prensipleri Mareşal Petain tarafından Montöire anlaşmaları sırasında tespit edilen siyasetten Fransanın elde edebileceği çok büyük faydaları göstermiştir.

Görüşmelerin açılışında kendi namına bir nutuk söyliyen iş ve endüstri nezareti hususî kalem direktörü Barnaud ezcümle demiştir ki:

«— Bu toplantı, yeni bir Avrupa kurulması tecrübesinde ilk mühim tezahürü teşkil etmektedir. Bunu tecrübe ediyoruz.»

Ayrılan komisyonlar

Vichy 19 (a.a.) — Havas: Fransız ve Alman ağır endüstrileri mümessilleri, çalışmalarında beş komisyona ayrılmışlardır:

1 — Makine imalâtı,
2 — Hassas aletler imalâtı,
3 — Elektrikle alâkadar imalât,
4 — Küçük mekanik ve maden cevherlerinin işlenmesi,
5 — Otomobil ve bisiklet imalât.

Mendoza vapuru

İngiliz harb gemisi tarafından yakalanarak götürüldü

Rio-de-Janeiro 19 (a.a.) — Brezilya Bahriye Nezareti tarafından verilen bir habere göre, Fransaya muhtelif cinste mal götürmekte olan ve İngiliz ablukasını birkaç defa yarmağa teşebbüs eden Fransız vapurlarından Mendoza, Asturias ismindeki İngiliz muavin kruvazörü tarafından tevkif edilmiştir.

Cenubî Brezilya sahilleri açıklarında devriye gezen Brezilya tayyareleri İtapocordia burnundan 5 mil kadar açıkta Mendoza'yı durmuş olarak görmüşlerdir. Asturias, Mendoza'nın yanında - dır. Geç vakit saat 6,40 ta iki geminin birlikte açıldıkları görülmüştür.

Berline gelen Japon askerî heyeti

Berlin 19 (a.a.) «d.n.b» — Ordu başkumandanı General von Brauchitsch, Almanyada harb tecrübeleri hakkında tetkikatta bulunan bir Japon askerî heyetini kabul etmiştir. Japon heyeti reisi General Yamaşi, Japon ordusunun bir hediyesi olarak mareşala bir Samuray kılıcı vermiştir.

İsviçre meclisi encümenlerinde müzakereler

Bern 19 (a.a.) «d.n.b» Milli Konsey Hariciye encümeninin son içtimaında görüşülen mevzuların başlıcalarını İsviçre toprakları üzerinden uçan yabancı tayyarelerle Bal ve Zurich üzerine atılan İngiliz bombalarına aid meseleler teşkil etmiştir.

Bundan başka İsviçrede tecrid kamplarında bulunan Fransız askerlerinin vatanlarına iadesi hakkında Federal Meclis tarafından ittihaz edilen karar da tetkik edilmiştir.

Büyük Muasırlar

M. Roosevelt, intihab mücadeleleri sırasında, mikrofon bataryaları arkasından nutuklarından birini irad ederken

Franklin Roosevelt

Yazan:
İngiltere Başvekili
Churchill

Franklin Roosevelt'i Cumhur Reisliğine seçen memleket öyle bir ülkâdır ki bütün dünya, az veya çok bu ülkânın takib ettiği iktısadî ve mali politikanın tesiri altında kalmaktadır.

İngilterenin Lancashire pamuklu mensucat tezgâhlarından tutun da Çindeki köylü ve Amsterdamın tefecileri ve sarraflarına; milyonerlerden tutun da körük ve örsle demir döğen perakendeci dükkân sahibine kadar Amerikanın ya doğrudan doğruya, yahud da bilvasıta iktısaden tesiri altındadır.

Bugünkü yeni nizamile Roosevelt hiç şüphe yok ki Amerika kâşifi Colomb gibi bir sergüzeşte atılmıştır. O zamanın meçhul denizlerinin ve fırtınalı okyanuslarının tehlikesine mukabil bugün de müstahsil ile müstehlik denilen iki kutub arasındaki mesafe o kadar derin ve tehlikelidir ki Roosevelt bunları aşıp selâmete ermek hususunda ayni güçlüklerle karşı karşıya bulunmaktadır.

Görüyoruz ki bugünlerde bolluk da beşerin başına bir nevi belâ olmuştur. Çünkü eskiden kıtlıktan nekadar korkulursa bugün de bolluktan o kadar korkuluyor. Makine devri beşere hoş geçirecek boş vakit bırakmak ve saadet getirmek yerine millet mikyasında işsizlik ve bu mikyasta yardım yapılmasını bir ihtiyac haline koymuş gibidir.

Beşerî deha, insanlara saadet kapılarını açmak, şu üç güulük ömürden bol bol istifade ederek daha mes'ud ve müreffeh yaşatmak kabil iken acaba bu niçin mümkün olamıyor?

Talihin, isterseniz tesadüf veya ilâhî kudretin 120 milyonluk çalışkan, asabî enerjiye sahib, heyecanı çok, faal ve terbiye görmüş bir kütlenin başına getirdiği adama işte böyle bir muammayı hal vazifesi yüklemiş bulunduğunu kabul etmek lâzımdır. Acaba muvaffak olacak mı? Bir çokları umuyor, bir çokları da muvaffak olmamasına candan duacı.

Fakat Roosevelt muvaffak olduğu takdirde Amerikanın iktısaden ve mali bakımdan bütün memleketler üzerine haiz olduğu müstesna ehemmiyetli mevkiden dolayı bütün cihanın daha düzenli ve daha âdil bir hayat seviyesine mazhar olacağından da şüphe edilmemelidir.

Roosevelt Birleşik Amerikada çok tanınmış ve sevilmiş bir aileye mensubdur. Fakat bu öyle bir aile ki mensubları için Amerika umumî hayatında müspet bir rol oynayabilmek evsafile mücehhez ferdler yetiştirmesile değil, daha ziyade saf ruhta (purtain) münzevi ve mütecellid insanlarile öğünmektedir. Bu itibarla Roosevelt'in umumî hayata kendini uydurabilmek için bir hayli güçlük çekmiş olması da çok muhtemeldir.

Cumhur Reisliğine seçidiği zaman Roosevelt dünyanın en büyük iktısadî varlığını teşkil eden bir cemiyeti tamamile ve baştan aşağı bir keşmekeş içinde buldu. Ferdler herşeyden ve birbirinden ümidi kesmiş bir halde idiler. Milyonlarca işsiz, eli cebinde bütün ümidlerini kaybetmiş, sokaklarda ve kırlarda aç dolaşıyorlardı. Banka denilen müessese ortadan kalkmış gibiydi. En zengin adamların ceblerinde bir yemek, yahud taksi parası olmadığı günler çoktu. Böyle bir zamanda idareyi alan bir cumhur reisinin münakaşa ve müzakere yolile değil, emir vermek ve bu emri dinletmek mevkiinde olduğuna şüphe edilmemelidir.

Bu itibarla Roosevelt'in işe biraz da diktatörce başlamış olmasını mazur görmek icab eder. Çünkü bu yolda yaptığı işler o kadar büyük ve daha yapmak yolunda bulunduğu işler o kadar mühimdir. Onu Hitler'le mukayese, Roosevelt'ten ziyade medeniyeti tahkirdir. Çünkü yapmak istediklerini başarmak yolunda Hitler'in tevessül ettiği küçüklükler, tatbik ettiği eza ve cefa, Roosevelt'in büyük görüş ve yaratıcı kabiliyetile asla mukayese olunamaz.

Roosevelt'in halline mecbur olduğu büyük işlerden biri ve belki de en büyüğü sây ve amel erbabının kendi çalışmalarından mütesaviyen ve bir adalet seviyesi içinde müstefid olmalarını temin edecek bir formül bulmaktı. Öyle bir formül ki beşeri, kendi icad ettiği makineli istihsal vasıtalarının esir ve kurbanı olmaktan kurtaracak, cemiyet ve kütle refahını, muvazenesini temin edecekti. Makine devrinin insanlara getirdiği elem ve müsavatsızlığı, bundan yüz sene evvel, İngilterede ilk icad edildiği zaman makineleri kırmağa teşebbüs eden Luddite'lere; düşününce insanın hak vereceği geliyor. Makine devrinin sây ve amel erbabına yükliyeceği ıstırabı gidermek için yegâne çarenin, daha kısa çalışma saatleri tespit ederek bunlardan artakalan vakti de insanların kendi ailelerinin, çoluk ve çocuklarının saadetine ve zevkine hasretmek olduğunu ve muvazenenin ancak bu suretle temin olunabileceğini ortaya cesaretle atan ilk büyük adam Franklin Roosevelt'tir

Bu sözlerin arkasında gizli şümul, malî, iktısadî ve içtimaî şümul o kadar vâsidir ki, bir cemiyet içinde bu kadar büyük bir inkılâb vücude getirmek ve buna bağlı olan sınıf mücadelesinin tahribatından o cemiyeti koruyabilmek hakikaten dünyada misli görülmedik bir başarıdır.

Amerikadakî işçi, müstahsil ve müstehlik vaziyeti ne bizim gibi eskidenberi yavaş yavaş sanayileşmiş, ne de Sovyet Rusya gibi sonradan bu işe hız vermiş devletlerinkine hiç benzemez.

Bizdeki amele birlikleri ve amele partisi, memleketin umumî işlerine karışmış, bu işlerle yuğrulmuş, herşeyin fevkinde vatanperverlik hislerini Büyük Harbde olduğu gibi sair vesilelerle de bir çok defa ispat etmiş ve işlerine komünizm ve sair izm'ler karıştırmamış bir kütledir. Rusyada ise vaziyet bambaşkadır. Halbuki Amerikada müstakil düşünmeğe, hür harekete alışmış mesai ve istihsal unsurlarını, onların üzerinde cemiyete aid birçok mes'uliyetlerin bulunduğuna ikna dahi güç bir iştir. Hele bunu tarihte emsali görülmemiş bir buhran karşısında çok kısa bir zamanda başarmak hiçbir faniye nasib olamıyacak kadar müthiş bir işti.

Cumhur Reisini bekleyen güçlüklerden birini de zenginlere karşı açtığı mücadelenin muvaffakiyet veya ademi muvaffakiyeti teşkil etmektedir. Roosevelt bu işe adeta yabani hayvan avına çıkmış gibi peşine de bir sürü heveskâr toplayarak başlamıştır. Fakat zengin adam denilen şikâr, çok seri, kurnaz ve bundan dolayı da yakalanması güç olan bir aydır. Av çok uzun sürer ve insanı yorar; insana verdiği heyecan nispetinde de güçtür. Fakat lâtife bertaraf, bu eğlenceye fazla inhimak acaba Amerikadaki kütlelerin saadetine yardım edecek mahiyette bir meşgale midir? Milyoner, yahud da milyarder namı verilen mahlûk yüksek iktısadî kudreti haiz, adeta bir para süngeridir ki nereden olursa olsun parayı emer ve memlekete para girmesine büyük mikyasta yardım eder. Ve şunu da nazarı itibara almak gerektir ki milyoner avına çıkmakla, daha doğrusu servet avlamakla, umumî servete ve bu servetin daha âdil bir tarzda taksimine yardım edilmiş olmaz.

Bu para toplayan, ve her taraftan kredi bulan mahlûku elden de kaçırmak imkânı vardır.

Onun için fazla kovalamağa gelmez. Fakat onun kolunu, kanadını keserek bir tarafa bağlayıp körletmek de işe yaramaz.

Arkası yarına

Rumanyaya asker götüren Alman trenleri dönüyor

Belgrad 19 (a.a.) «Reuter» — Macaristandan gelen haberlere göre Macaristanda yolcu trenlerinin işlememesinden bilistifade Alman kıtaatını Rumanyaya nakleden trenler Almanyaya iade edilmekte ve hakikî bir kıtlık devresi geçirmekte olan Transilvanyaya yiyecek maddeleri gönderilmektedir.

Macaristanda yolcu trenlerinin işlememesi kısmen kömür fıkdanı yüzündendir.

Macaristanda şimendifer tahdidatı kaldırıldı

Budapeşte 19 (a.a.) — Evvelki gün geceyarısı şimendifer münakalâtına konan tahdidata bugün geceyarısı nihayet verilecektir.

San Fransiskoda Alman konsolosluğu bayrağını indirenler

San Fransisko 19 (a.a.) — Bazı gencler Alman konsolosluğu tarafından çekilen gamalı haç taşıyan Alman bayrağını indirmiş ve bu hususta polisin bir kaç müdahalesine meydan vermişlerdir.

Bayrak, indirilmesi esnasında parçalanmıştır.

İngiltere Pasif müdafaasında kadınların mecburî hizmeti

Londra 10 (a.a.) — Pasif korunma sahasında halka müdafaa hizmeti mecburiyetini tahmil eden bir emirname neşredilecektir. Bu emirname erkeklere olduğu gibi kadınlara da şamildir. Erkeklerden istenecek mecburî hizmet müddeti ayda azamî 48 saat olacaktır.

Hadiseler Arasında FELEK

Belediyeden Allah razı olsun!

Tafsilâtını pek bilmiyoruz; gazetelerden öğrendik ki; İstanbul Belediyesi Darülâcezede bir münevverler paviyonu yaptırmaya karar vermiş.

Kendimi münevverlerden saymasam bile, bir çoklarının acı ve acıklı akibetlerine şahid olunan ve son günlerinde muhtac olduğu maddi ve manevi gıdayı bulamamak ıztırabile kıvranmakta olan münevverler hesabına bu teşebbüsü, pek hayırlı ve yerinde bulduk.

Geçen sene La fin du jour isminde bir Fransız filmi görmüştüm. Bu filim artık ya (amelden sakit) olması, yahud zaten bir türlü meslek hayatında tutunamıyarak işsiz kalması yüzünden düşmüş tiyatro san'atkârlarının bir hayır sahibi tarafından açılmış bir pansiyonda - yani artistler darülâcezesinde - ki hayatlarını gösteriyordu.

İçinde aşk ve entrika, güzel erkek ve kadın bulunmadığı için tutulmıyan bu filim pek insani ve güzel bir eserdi.

Artık elleri öpülecek yaşa gelmiş olan bu artistlerin orada birbirlerile nasıl çocukça cekiştikleri, hatta faal zamanlarına aid kıskançlık ve rekabetleri nasıl hâlâ güttükleri görülüyordu.

Hayatlarının kış mevsimini yaşayan ve hakikaten batan bir güneş tesiri yapan bu artistlerin o filmi beni hayli düşündürmüştü.

Her gün emsalini görüyorduk: Sosyal teşekküllerde pek ileri gitmiş memleketlerdeki içtimai sigortalar, tekaüd sandıkları falan gibi - zaten bulunduğu yerlerde de pek işe yaramıyan - müesseselerin bizde mevcud olmayışı yüzünden ahir ömürlerini şunun bunun rasgele şefkat ve yardımile ve muhakkak sefalet ve yoksulluk içinde geçirerek sönmüş artist, gazeteci, muallim, ne bileyim, bir çok münevver gözümün önüne gelmiş, acı acı;

— Acaba bizim akibetimiz ne olacak? diye beni endişeye düşürmüştü.

Çok defa hali hayatında mensub olduğu zümrenin muavenetine nail olamıyarak gözlerini yoksulluk içinde hayata kapayan hemmesleklerimize çe - lenkler hediye etmemizi bile geç kalmış bir cemile olarak tavsif etmekten kendimizi alamadığımızı bu vesile ile hatırlamıştım.

Gerçi, İstanbulda Darülâceze isminde bir müessese vardı. Lâkin burası daha ziyade düşkün münevverlerden ziyade düşük sınıfların uğrağı olmuştu. Zabıtaca toplanan dilenciler, günahkâr ebeveynin cami kapısına bıraktığı nevzadlar, sokağa atılmış yetimler oraya gider ve mecbur olunca nihayet yegâne şefkat müessesesi olduğu için münevver de oraya sığınırdı. Böyleleri olmuştur ve hâlâ da olmaktadır.

İstanbul Belediyesi hayatın maddi ıztırablarını ve günlük geçinme zaruretinin yüklerini hafiflettiği bu münevverlerin, anlaşamıyacağı bir zümre içinde ruhan muztarib olmasına sed çekmek için kalabalıktan ayrılmasına ve ayrı bir paviyonda kendi seviyelerindekilerle düşüp kalkarak manen de gıdalanmalarına imkân vermek istemiş.

Artistlerin, muharrirlerin, muallimlerin, avukatların velhasıl serbest meslek erbabının kendi aralarından ayrılarak sönmeye başlıyan ışıklar için temin edemedikleri sakin ve üzüntüsüz «son dem» rahatını İstanbul Belediyesi temine çalışmakla sade bir insani hareket yapmış değil, bir de kendi akibetlerine aralarında bir çare aramaları vazifesini münevverlere hatırlatmış oluyor. Allah razı olsun!

B. FELEK

Amerikan üsleri

İngiliz Antillerinde elverişli kısımlar ayrılıyor

Londra 19 (a.a.) — İngiliz Müstemleke Nezaretinin bildirdiğine göre, İngiliz müstemlekelerinde Amerikalılara üsler kiralanması eylûl 1940 tarihli anlaşma mucibince İngiliz Antilles'lerinde Sainte - Lucie adasında Amerikalılar tarafından inşa edilecek hava üslerinin yerini tayin hususunda İngiliz ve Amerikan hükûmetleri nihaî bir anlaşma yapmışlardır. Gros - İslet koyunda bir deniz tayyare üssü tesis edileceği şimdiden haber verilmektedir.

Hava üssü yapılmak üzere «Eski Kale» namile maruf mahallin kiralanması için Amerika tarafından yapılan teklif de kabul edilmiştir. Sainte - Lucie, Trinite'nin 300 kilometre kadar şimalinde bulunan «Rüzgâr adaları» nın başlıca üç adasından biridir.

Bir Portekiz amiralı öldü

Lizbon 19 (a.a.) — 1910 ihtilâlinde Portekiz filosuna kumanda eden Amiral Lâdislav Parreira vefat etmiştir. Amiral 71 yaşında idi.

Velhasıl

Sinemalarda anarşi

İstanbul sinema salonlarında anarşi vardır:

1 — Bütün yasağa rağmen içeride sigara içilir, kimse ses etmez.

2 — Matine saatleri karmakarışıktır. Kimse kontrol etmez.

3 — Bir çoklarının önünde halk sokakta, elinde biletile saatlerce bekler.

4 — Gündüz numaralı koltuk verilmediğinden seyirciler birbirini ezer.

5 — Fiatlar ucuzlatılalıdanberi pek çok salonların beşte dördü lüks koltuk olmuş, ancak perdenin dibi birinci mevkie bırakılmıştır.

O kadar ki, bir filmi rahatça seyredebilmek için mutlaka lüks koltuk almak lâzım geliyor.

Sinemaların fiatlarile uğraşıldı. Beş, on kuruş da ucuzlatıldı. Lâkin o tarihtenberi salonlarımızda şu saydığımız anarşi alâmetleri belirdi. Ciddi bir ihtar bu eksikleri ikmale kifayet eder.

Belediye ve hükûmet memurlarına tahsis edilen locaların hikmeti bu gibi şeyleri görsünler diyedir.

«CUMHURİYET» İN EDEBÎ ROMANI :34

Kızıl Vazo

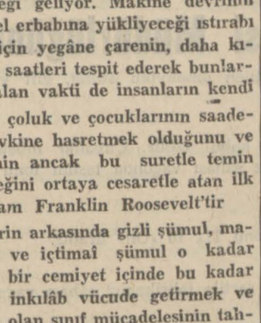

Yazan: Peride Celâl

— Nihayet, diye, ben ilâve ediyorum, nihayet seni nasıl sevdiğimi anladın?

Birşey söylemiyerek biraz daha kuvvetle beni kollarında sıkıyor. Artık hiç konuşmuyoruz. Sükût içinde dakikalar geçiyor.

Odaya gölgeler dolmaya başladı. Rüzgâr durmuş, yağmur kesilmiş olacak. Odada olduğu gibi dışarıda da derin bir sessizlik var.

Yavaşça dirseğime dayanarak, doğruldum. Onun kolunu kendime doğru çekerek bileğindeki saate baktım. Altı.. Başımı kaldırdığım zaman gölgelerin büsbütün esmerleştirdiği yüzünde ateş gibi yanan gözlerle bana bakmakta olduğunu gördüm. Gülümsiyerek:

— Gitmeliyim, dedim.

Ve yavaşça sedirden süzülerek kalktım O da kalktı Gidip pencereyi açtı. Eğilip beraber bahçeyi seyrettik. Yeşil çimenlerin üzerinde yağmur damlaları billûr taneleri gibi parlayor. Toprak ıslanarak koyulaşmış. Küçük çeşmenin yalağından sular taşıyor.

Ucları pembeleşmiş bulutlar birbiri üzerine yığılmış. Sakin, güzel bir akşam..

— Gitmeliyim, diye, tekrar ediyorum..

Ağır bir sesle:

— Ne çabuk akşam oldu, dedi.

Birdenbire doğruldu. Ellerimi tutup, beni kendine doğru çekerek, gözlerimin içine baktı. Yüzü asabî bir raşe içinde, dudakları titreyor:

— Gene geleceksin, dedi, gene geleceksin değil mi? Sensiz yapamam. Bu müthiş bir şey! Gideceğini, biraz sonra şu kapıdan çıkıp kaybolacağını düşündükçe ne hallere düşüyorum biliyor musun? Ah, ne güzelsin, ne iyisin ve seni nasıl seviyorum!

Beni tekrar kollarının arasına aldı. Başımı göğsünde sakladım. Ona böyle dayanmaktan, onun tarafından bir çocuk gibi sevilip şımartılmaktan zevk duyuyorum.

— Sen bana yarın telefon et, dedim, ertesi gün çıkıp çıkamıyacağımı söylerim.

Beni eve kadar getirmek isteyordu. Mâni oldum.

— Daha iyi, dedi, beni bırak burada havanı teneffüs ederek seni düşüneyim. Şurada, kollarının arasına aldığım yerde seni hayalen olsun takib etmeye çalışayım.

***

Ondan, bu umulmıyan hâdisenin, aşkımızın artık sır olmaktan çıkışı karşısında duyduğum hayretin ve o hayretten büyük olan saadetin sevinci, neşesi içinde sarhoş bir halde ayrıldım.

Eve girdiğim zaman hava kararmıştı. Kapıdan girer girmez ninemin ilk sözü: «Neredeydin?» oldu.

Müzeye gidemediğimizi, yağmurdan korunmak için bir yere girip oturduğumuzu, sonra da sinemaya gittiğimizi söyledim. Yalan söylemeyi beceremiyordum. Ninem şüpheli gözlerle yüzüme baktı. Ve biraz sertçe, artık bu geç gidip gelmelere bir nihayet vermemi söyledi. Sesimi çıkarmadım. Bir an evvel, gidip odama kapanmak, yalnız kalmak isteyordum.

Yemekten sonra derhal odama çıktım. Vücudüm geceliğimin yumuşak ipeğile sarılı, karyolama uzanarak, kalbim bütün endişelerden, şüphelerden uzak, onu düşündüğüm o güzel saatler!..

Beni seviyordu. Kendi kendime «Beni seviyor, beni seviyor» diye tekrar ettim. Daha kuvvetle mes'ud olmak isteyerek bazan sesimi yükseltiyordum. «Beni seviyor» diye yavaşça mırıldanıyor ve bu sözleri kendi sesimle duymakta acayib bir sevinc duyuyor, ürpertiler içinde kalıyordum.

Dolabımın üzerinde açılmamış bir mektub duruyordu. Zarfın üzerinde Hüseynin yazısını tanıdım. Fakat açıp okumadım. Hatta elimi bile sürmedim. Tembel, mes'ud, yatağımın üzerinde öyle saatlerce kaldım.

***

Ertesi gün İbrahim Bey telefon etti. Gelmek istediğini, rahatsız edip etmiyeceğini soruyordu. Bekleyeceğimizi söyledim. Nineme, İbrahim Beyin geleceğini haber verdiğim zaman memnun oldu. Yüzü biraz düzeldi. Akşamdanberi gözlerini bürüyen bulutlar dağıldı ve bana karşı aldığı dargın, kırılmış tavrı terketti. Sevindim.

Onu üzmek istemiyordum... Fakat serbestimi istediğim gibi kullanmama mâni olmaya kalkması canımı sıkıyordu. Kendime itimadım vardı.

Rıza ile yeni bir safhaya giren münasebetimi düşünürken vicdanen en küçük bir endişe, azab hissetmiyordum. Sevdiği adamın gözlerinde o büyük ateşin tutuşup yandığını gördüğü halde bir takım riyakâr düşüncelerin, hesabların içine boğularak ondan uzaklaşan ve bir Yahudi gibi pazarlıklarla o saadeti bir başka zaman için vâdetmeğe kalkan kadın o erkeği hakiki bir sevgile sevmiyor demektir.

Bir kadın; «Seni seviyorum, seni isteyorum» diyen adama, ona inandığı halde: «Bunu bana ispat et, evvelâ izdivac çemberi boyunlarımızdan geçsin» diyebilir mi? Zaten erkekle kadını birbirine bağlayan şey bir nikâh memurunun önünde deftere atılan imza değil, fakat kalın bir zincir bile olsa, aşk olmayınca bunun çürük bir iplikten farkı mı kalır?

Bana gelince, Rızaya inanmıştım. Onu seviyordum. Ve onun beni nasıl sevdiğini yüzünde, gözlerinde, sesinde görmüştüm. Benim erkeğim olmuştu ve şimdi bu bana gayet tabiî bir hâdise gibi görünüyordu. Evlenir mi, yahud ayrılır mıydık, mes'ud, yahud bedbaht mı olurduk? Şu anda bütün bunları düşünmek istemiyordum. Çünkü, şu anda mes'uddum. Onu seviyordum, onun tarafından sevildiğimi biliyordum. Beni alâkadar eden bunlardı. İçinde bulunduğum anın getirdiği saadetle iktifa etmek isteyordum.

Bütün bunları nineme söylemeğe kalksam, beni anlar mıydı? Hayır. değil mi?

(Arkası var)

SPOR

Dün yapılan lik maçları

Vefa, Beşiktaş takımları galib geldiler, Topkapı-Kasımpaşa maçı yarıda kaldı

Beykoz - Vefa maçından heyecanlı bir an

Hafta ortasında güzel giden havanın evvelki akşam birdenbire bozması yüzünden dünkü lik maçları sekteye uğramıştır. Fenerbahçe stadındaki maçlar yapılamamış, yalnız Şeref stadındaki müsabakalar yapılabilmiştir.

Bu stadda günün ilk maçı Altıntuğ ile Topkapı arasında hakem Hüsnü idaresinde oynanmış ve birinci devre 0 - 0 berabere bitmiştir.

İkinci devrenin 30 uncu dakikasında ilk golü yiyen Topkapılılar oyunu sertliğe dökmüşler ve hakem, Topkapıdan dört oyuncu çıkarmış ve bu vaziyette oyuna devam edilemiyeceğini gören hakem müsabakanın bitmesine on dakika kalarak Altıntuğluları hükmen galib ilân etmiştir.

Günün ikinci maçı Beşiktaşla Süleymaniye arasında hakem Samih idaresinde yapılmıştır.

Müsabaka başlar başlamaz Beşiktaşlılar derhal hâkimiyetlerini kurmuşlar ve birinci devreyi 4 - 0 galib bitirmişlerdir.

İkinci devrede 2 gol daha çıkaran Beşiktaşlılar müsabakayı 6 - 0 kazanmışlardır.

Üçüncü müsabaka Vefa ile Beykoz arasında oynanmış ve 5 - 1 Vefalıların galibiyetile bitmiştir.

Karagümrük stadında Davudpaşa - Bakırköy İstiklâl takımları karşılaştılar ve müsabakayı Davudpaşalılar 12-0 gibi büyük bir farkla kazandılar.

Sakarya koşusu

İstanbul mıntakası tarafından tertib edilen Sakarya mukavemet koşusu, dün sabah saat 10.30 da Şişlide yapılmıştır. Müsabakaya 88 atlet iştirak etmiştir.

İkinci kategori atletlerine mahsus 3500 metrelik koşu aşağıdaki neticeleri vermiştir:

1 — Barkov «Şişli»
2 — Raif «Haydarpaşa»
3 — Hüseyin «Eyüb»

Takım itibarile 19 puvanla Eyüb mükellefleri birinci, 19 puvanla Haydarpaşa ikinci, 37 puvanla Kurtuluş üçüncü olmuşlardır.

6500 metre üzerinden yapılan birinci kategori müsabakasında:

Beşiktaştan Artan birinci, Fenerbahçeden Hüseyin ikinci, M. K. dan Kostantin üçüncü olmuşlardır.

Bu müsabakayı ekib itibarile de 11 puvanla Beşiktaş kazanmıştır.

Halkevleri müsabakaları

C. H. P. genel sekreterliğince Halkevleri arasında tertib edilen halat çekme ve voleybol müsabakaları dün Eminönü ve Beyoğlu Halkevleri salonlarında yapılmıştır. Her iki sahada yapılan bu müsabakalarda parti reisi Reşad Mimaroğlu da bulunmuştur.

Eminönü Halkevi salonunda

Eminönü - Üsküdar Halkevleri arasındaki halat çekme müsabakası üç defa yapılmış ve bu müsabakayı Eminönü takımı kazanmıştır.

Bakırköy gelmediğinden Fatih takımı galib sayılmıştır.

Eminönü voleybol takımı 15 - 9, 15 - 9 Üsküdara galib gelmiştir.

Fatih voleybol takımı da 15 - 10, 15 - 10, 15 - 12 Bakırköy takımını mağlûb etmiştir.

Beyoğlu Halkevinde

Müsabakalara kılıc kalkan oyunu ile başlanmıştır.

Beyoğlu Halkevi takımı ile Kadıköy Halkevi takımı arasındaki halat müsabakasını Beyoğlu kazanmıştır.

Beşiktaş takımı da Sarıyer takımını mağlûb etmiştir.

Beşiktaş voleybol takımı 15-5, 15-11 Sarıyer takımını yenmiştir.

Beyoğlu takımı da 15 - 6, 17 - 15 Kadıköy Halkevi takımını mağlûb etmiştir.

Basketbol maçları

Eminönü Halkevi tarafından tertib edilen Basketbol maçlarına otuz kulüb kaydedilmiştir.

Müsabakalara dünden itibaren başlanmıştır.

Kabataş, Atletik Yıldız üçüncü kategori maçını 22 - 5 Kabataş ekibi kazanmıştır. Müsabakalara gelecek hafta da devam edilecektir.

Antalyada Sakarya koşusu

Antalya 19 (Husus) — Sakarya koşusu bugün bölge beden terbiyesi başkanlığı tarafından ihzar olunan 6500 metrelik Sakarya mukavemet koşusuna şehir genclik kulübünden 18 atlet iştirak etmiş, koşu çok heyecanlı olmuş, meraklılar atletleri bisiklet ve arabalarla takib etmişlerdir.

Havanın çok rüzgârlı olmasına rağmen 20,46 ile Şehir Genclik kulübünden Sermed Or birinci, 20,50 ile Mazhar Balta ikinci, 21,01 ile Vâhid Karalar üçüncü gelmişlerdir. On beş gün sonra Genel Direktörlük kuşusuna başlanacaktır.

Nöro Psihiatri cemiyeti kongresi

Türk Nöro - Psihiatri cemiyetinden:

Nöro - Psihiatri cemiyeti senelik toplantısını 31/1/941 cuma günü saat 1 de Bakırköy hastanesinde akdedecek ve yeni idare heyetini seçecektir. Azanın teşrifleri rica olunur.

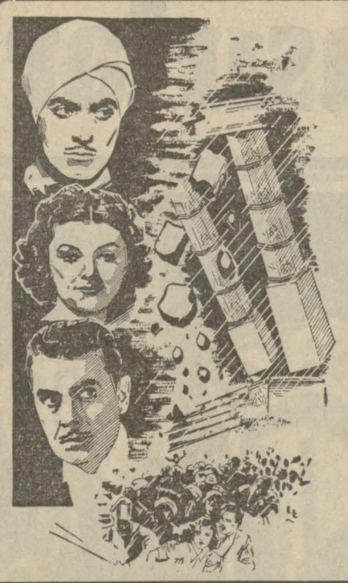

SİNEMACILIK TARİHİNİN 8 İNCİ MUCİZESİ:

10 milyon dolar harcanarak... 2 sene çalışılarak...

100,000 kişilik figüran ordusunun iştirakile çevrilen

HİND RUYASI

Sinemanın akıllara hayret ve dehşet verecek bir harikasıdır.

Baş rollerde:

TYRONE POWER • MYRNA LOY • GEORGE BRENT

Sinemacılığın 1941 senesine kadar yarattığı en muhteşem film...

BÜYÜK BİR AŞK... GÖZLERİNİZE İNANAMIYACAĞINIZ SAHNELER

FRANSIZCA NÜSHASI ÇARŞAMBA AKŞAMI — MELEK'de

TÜRKÇE SÖZLÜ PERŞEMBE AKŞAMI — İPEK'de

BU HAFTA MÜSTESNA OLARAK

Yarın akşam SARAY sineması

1940 senesinin en büyük sinema şaheseri olarak telâkki edilen ve

CLAUDETTE COLBERT - HENRY FONDA

tarafından harikulâde bir tarzda yaratılan

VAHŞİ KOŞU

Tamamen renkli... Zengin ve büyük mizansenli.., Mühim ve alâka bahş mevzuu... Büyük bir aşk romanını çerçeveliyen müessir ve hissî sahneler...

Senenin en büyük komedisi

GEL BARIŞALIM

İRENNE DUNNE — GARY GRAND — RALF BELLAMY

Pek yakında L Â E L'de

Yarın akşam

SÜMER SİNEMASI

ZAMANIN ve HARBİN İLK FRANSIZ SÜPER FİLMİ

TEHDİD

Müstesna ve emsalsiz filmini takdim ediyor. Baş rollerde:

MİREİLLE BALİN

ERİC V. STROHEİM - JEAN GALLAND

Münih'den sonra... Tehdid... Dünya tirtiyor... Casuslar faaliyette... Aşk... Kin... İhtiras...

Cidden görülecek bir filmdir. Yarın akşam için yerlerinizi evvelden temin ediniz.

Günün Bulmacası

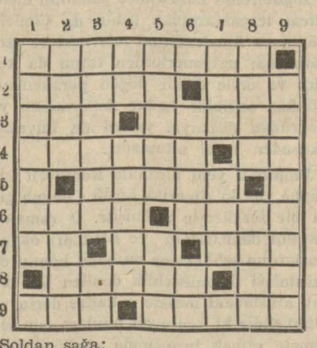

Soldan sağa:

1 — Sorguya çekme. 2 — Bir kadın ismi, çoban. 3 — Bir hastalık, terazi. 4 — Vukuf peyda etme, bazan «işte» kelimesinden evvel gelir. 5 — Sayısı çok. 6 — Sırt, keder. 7 — Sıfat işareti, nota, cefa. 8 — Trejedi, bir emir. 9 — Çok kirli, bir devletin merkezi.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Yüklenme. 2 — Sesli harf. İnsanın manevi mevcudiyetine mensub. 3 — Saatin gürültüsü, bir iskambil kâğıdı. 4 — Ters çevirirseniz fiatın kısaltılmışı olur, bir işi çevirme meselesine mensub. 5 — Rütubetli, bir göz rengi. 6 — Geri verme, yediklerimiz - den. 7 — Yer, bir emir. 8 — Büyük hâkan, yamyassı yapan. 9 — İtikad etmeme.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	F	İ	D	A	N	L	I	K	■
2	İ	K	A	M	E	■	S	A	K
3	S	İ	M	İ	T	■	L	İ	R
4	T	■	A	N	A	■	A	D	A
5	A	R	K	■	M	A	T	E	M
6	N	E	■	V	E	D	A	■	P
7	L	İ	F	■	L	A	N	E	■
8	I	S	■	K	İ	M	■	F	İ
9	K	■	L	İ	■	A	L	E	T

Kızılay Karagümrük şubesi kongresi

Karagümrük Kızılay şubesi kongresi, dün saat 14,30 da 27 nci ilk okulda toplanmıştır. Kongrede senelik faaliyet raporu okunarak kabul edilmiş ve yeni idare heyeti seçilmiştir. Müteakiben, Kızılayın tarihçesi, memleketimize yaptığı büyük hizmetler hakkında bir konferans verilmiş ve Kızılayın ehemmiyetini tebarüz ettirmek üzere «Savaşta Kızılay» adlı piyes temsil edilmiştir.

YENİ ESERLER

Beden Terbiyesi ve Spor Mecmuası çıktı

Beden Terbiyesi ve Spor mecmuasının 25 inci sayısı çıkmıştır. Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğünün fikirlerini neşreden aylık mecmua, bu sayısile 3 üncü yılına basmaktadır. Her sayısında Beden Terbiyesi kanununun esas prensipleri dairesinde yapmakta olduğu neşriyatla Beden Terbiyesi ve spor hakkında teknik ve öğretici yazılar bulunan bu mecmuayı sporculara tavsiye ederiz.

ŞEHİR TİYATROSU

Beyoğlu İstiklâl caddesi

KOMEDİ KISMINDA

Akşam saat 20,30 da

PAŞA HAZRETLERİ

***

Beyoğlu HALK Sineması

Bugün saat 11 de, gece 20 de

1 — KATRACA MUHAREBELERİ (Türkçe)

2 — ATEŞ BÖCEĞİ

PROF. K. KÖMÜRCAN'ın ESERLERİ:

Amelî ve Tatbikî Kambio	35	Kr.
Yeni Muhasebe (Bilânço tatbikatlı)	122,5	»
Ticarî Muamelât ve Bankacılık	105	»
İktısad Muhasebeleri	175	»
İktısad İlmi (Halk için)	87,5	»
Zihnî hesab kaideleri	20	»
Ticarî ve Malî hesab: 1 ci kısım	70	»
Logaritma cetvelleri (Yeni rakam)	56	»

İstanbul İKBAL Kitabevinde

Türkiye Demir ve Çelik Fabrikaları Müessesesi Müdürlüğünden:

Müessesemiz fabrikasında istihsal edilen amonyum sulfat, zift ve katran için yeniden sipariş kabul edilmektedir.

AMONYUM SULFAT:

Asgarî bir vagon üzerinden sipariş kabul edilir. Çuvallar müşteri tarafından temin edilmek üzere Müessesemiz sahası vagonda teslim tonu TL. 120 «Yüz yirmi» liradır.

ZİFT:

Müessesemiz sahası vagonda teslim tonu TL. 10 «On» liradır.

KATRAN:

Mevzuatın müşteri tarafından temini şartile fabrikamız sahası vagonda teslim tonu TL. 15 «On beş» liradır.

Alâkadarların Müessesemiz Müdürlüğüne müracaatleri rica olunur. (235)

Devlet Denizyolları işletme U. M. ilânları

20 ikincikânundan 27 ikincikânuna kadar muhtelif hatlara kalkacak vapurların isimleri, kalkış gün ve saatleri ve kalkacakları rıhtımlar

Karadeniz hattına	—	Salı 12 de (Güneysu), Perşembe 12 de (Ankara), ve Pazar 16 da (Ege) Galata rıhtımından.
Bartın hattına	—	Salı 18 de (Anafarta), Cumartesi 18 de (Antalya) Sirkeci rıhtımından.
Mudanya hattına	—	Pazartesi, Salı 9,50 de, Çarşamba, Perşembe, Cuma 16 da (Marakaz) Cumartesi 14 te (Trak) ve Pazar 9,50 de (Marakaz) Galata rıhtımından.
Bandırma hattına	—	Pazartesi, Çarşamba ve Cuma 8,15 te (Trak) Galata rıhtımından. Ayrıca Çarşamba ve Cumartesi 20 de (Saadet) Tophane rıhtımından.
Karabiga hattına	—	Salı ve Cuma 19 da (Bursa) Tophane rıhtımından.
İmroz hattına	—	Pazar 9 da (Bartın) Tophane rıhtımından.
Ayvalık hattına	—	Çarşamba 15 te (Mersin), Cumartesi 15 te (Kemal) Sirkeci rıhtımından.
İzmir sür'at hattına	—	Pazar 11 de (İzmir) Galata rıhtımından.
İzmir aralık postası	—	Perşembe 13 te (Tırhan) Galata rıhtımından.

NOT: Vapur seferleri hakkında her türlü malûmat aşağıda telefon numaraları yazılı acentelerimizden öğrenilebilir.

Galata Baş acentalığı	—	Galata rıhtımı, Limanlar Umum Müdürlüğü binası altında	42362
Galata Şube »	—	Galata rıhtımı, Mıntaka Liman Reisliği binası altında	40133
Sirkeci » »	—	Sirkeci, Yolcu salonu	22740

Devlet Demiryolları işletme U. M. den:

Muhammen bedeli 16700 (on altı bin yedi yüz) lira olan 50 ton benzin 30/1/941 perşembe günü saat 15 te kapalı zarf usulile Ankarada idare binasından satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin 1252,50 (bin iki yüz elli iki lira elli kuruş) liralık muvakkat teminatla kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini aynı gün saat 14 e kadar komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler parasız olarak Ankarada Malzeme dairesinden, Haydarpaşada Tesellüm ve Sevk Şefliğinden dağıtılacaktır. (164)

İstanbul Defterdarlığından:

Götürü usulde muamele vergisine tâbi tutulacak sınaî müesseselerin nazarı dikkatine:

1 — 3843 sayılı muamele vergisi kanununun 27 inci maddesile haklarında götürü vergi usulünün tatbiki kabul edilmemiş olan mükelleflerden:

a — Muharrik kuvveti 2 beygiri ve işçi sayısı müessese sahibile birlikte onu geçmiyen trikotaj, plâstik eşya, kundura kalıbı, ökçe, kesekâğıdı, terazi, baskül ve bunların montaj işlerini yapan sınaî müesseselerin,

b — Nüfusu 30 bine kadar olan yerlerde bulunup muharrik kuvvet kullanmıyan ve işçi sayısı müessese sahibile birlikte onu geçmiyen boyahanelerin,

c — Aşağıda yazılı 3973 numaralı kanunun üçüncü maddesindeki şartlar dairesinde vergiden muaf tutulmuş olan meşin, sahtiyan, vaketa, küçük bacak derisinden astarlık ve gön haricinde imal ettikleri bilfarz kösele, glâse ve maruken gibi deriler dolayısile vergiye tâbi olan, muharrik kuvveti 5 beygiri ve işçi sayısı onu geçmiyen tabakhanelerin,

Muamele vergisi kanununa ek 15/1/941 tarih ve 3973 sayılı kanunla götürü vergi usulüne bağlanmaları kabul edilmiştir.

2 — Yukarıda yazılı müesseselerin ve 3843 sayılı kanunla mükellefiyete girmiş olup da mezkûr kanunun 27 nci maddesinde yazılı götürü vergi şartlarını haiz bulunan (bilfarz muharrik kuvveti 5 beygiri, işçi sayısı onu tecavüz etmiyen marangoz, terzi, kundura imalâthaneleri gibi) müesseselerin, gene 3973 sayılı son kanuna göre, içinde bulunduğumuz 1940 malî yılı vergilerinin de götürü olarak tahakkuk ettirilmesi kabul edilmiştir.

3 — Yukarıdaki fıkralarda yazılı müesseselere götürü vergi usulünün tatbik edilebilmesi için bunların işbu ilânı takib eden günden itibaren bir ay içinde yazile talebde bulunmaları lâzımdır. Bu taleb aşağıda nümunesi gösterilen bir istida ile İstanbulda Galata Balıkpazarında Muamele ve İstihlâk Vergileri Merkez Tahakkuk Şefliğine ve Adalar, Beykoz, Sarıyer, Bakırköy kazalarında Malmüdürlüklerine yapılacaktır.

4 — 3843 sayılı kanunun 28 inci maddesi mucibince tarhedilip kat'ileşen götürü vergi iki malî yıl için muteber olur.

940 malî yılı için tahakkuk ettirilecek götürü vergiden, müesseselerin ayni sene zarfında beyanname üzerinden ödedikleri vergiler mahsub edilir. (368)

İstida nümunesi

Muamele ve İstihlâk Vergileri Tahakkuk Şefliğine

Müessese sahibinin — Hesab numarası

Soy adı :
Adı :
Adresi :
İşi :

Varsa, depo, şube, filyal
Varsa satış mağazası adresleri :

		Rakamla	Yazile
İşçi adedi	:		
Motör adedi	:		
Motör kuvveti yekûnu	:		

Muamele vergisi kanunu mucibince götürü vergi şartlarını haiz olduğumdan götürü usulde muamele vergisine tâbi tutulmamı taleb ederim.

16 kuruşluk pul
(Tarih ve imza)

Ankara Dil; Tarih ve Coğrafya Fakültesi Dekanlığından:

Fakültenin yabancı diller ve klâsik filoloji şubelerine imtihanla yeniden burslu talebe alınacaktır.

Lise mezuniyet ve olgunluk imtihanlarında muvaffak olmuş taliblerin 27/1/941 pazartesi gününe kadar bir dilekçe ve müsbit evrakla fakülte dekanlığına müracaatleri. (161-274)

Harb Akademisi Satın Alma Komisyonundan:

Harb Akademisinde mevcud 42 aded eğer takımı tamir ettirilecektir. Açık eksiltmesi 23 ikincikânun 941 perşembe günü saat dokuzda Akademi Satınalma Komisyonunda yapılacaktır. Eğer takımları hergün Akademi debboyunda görülebilir. Eksiltme münakasasına iştirak edeceklerin münakasadan evvel Beşiktaş Malmüdürlüğüne yatırılmış yirmi dört liralık makbuzla mezkûr günde Komisyonumuza müracaatleri.

Kapalı zarf usulile şose tamiratı ilânı
Tekirdağ Valiliğinden:

1 — Tekirdağ - Muradlı yolunun 9 + 160 — 18 + 50 kilometreler arasında ve muhtelif kısımlarda olmak üzere cem'an 2220 metre tulündeki parçaların tamiri kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.

2 — İşbu tamiratın keşif bedeli «10117» lira «43» kuruş, muvakkat teminatı «758» lira «80» kuruştur.

3 — Bu işe aid evrak: Keşif, hulâsa, tafsilât, vesaiti mesafe cetvellerile kroki, eksiltme şartnamesi, mukavele projeleri, bayındırlık işleri genel şartnamesi, hususî şartname, ve tesviyei turabiye, şosa, kârgır inşaatına aid fennî şartnameden ibaret olup istiyenler bu evrakı Tekirdağ Nafıa Müdürlüğünden alabilirler.

4 — Eksiltme müddeti 20/1/941 tarihinden itibaren 15 gündür.

5 — İhale 4/2/1941 tarihine musadif salı günü saat 15 te Vilâyet Daimî Encümeninde yapılacaktır.

6 — İsteklilerin ihale tarihinden beş gün evvel Nafıa Müdürlüğüne müracaatle bu işi yapabileceklerine dair vesika almaları lâzımdır.

7 — Taliblerin, kayıdlı bulundukları Ticaret Odası vesaiki ve şimdiye kadar yapmış oldukları işlere ve bedellerine dair evraklarile birlikte ihaleden 3 gün evvel Vilâyet Daimî Encümenine müracaat etmeleri ve 2490 sayılı kanunda yazılı şekilde hazırlıyacakları teklif mektublarını ihaleden 3 saat evvel makbuz mukabilinde vermeleri veya bu saatte alınacak şekilde taahhüdlü olarak göndermeleri. (346)

P. T. T. Umum Müdürlüğünden:

1 — İdare ihtiyacı için 18,000 tane 2 No.lı demirsiz porselen fincan kapalı zarfla eksiltmeye çıkarılmıştır.

2 — Muhammen bedel «19500» muvakkat teminat «1462,5» lira olup eksiltmesi 4/2/941 salı günü saat 16 da Ankarada Evkaf apartmanında Umum Müdürlük binasındaki Satınalma Komisyonunda yapılacaktır.

3 — İstekliler, muvakkat teminat makbuz veya banka mektubile kanunî vesaiki muhtevi kapalı zarflarını o gün saat 15 e kadar mezkûr komisyona vereceklerdir.

4 — Şartnameler Ankarada Evkaf apartmanında P. T. T. Levazım, İstanbulda Valde hanında P. T. T. Levazım Ayniyat Şubesi Müdürlüklerinden bedelsiz olarak verilecektir. «247» (349)

Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğünden:

Keşif bedeli «1114» lira «79» kuruştan ibaret Köyceğiz iskelesi tamiratı açık eksiltmeye konulmuştur. İhalesi 6/2/941 tarihine raslıyan perşembe günü saat 15 te Galata rıhtımındaki Umum Müdürlük binasında toplanacak olan Satınalma Komisyonunda yapılacaktır.

Muvakkat teminatı seksen üç lira altmış bir kuruştur.

Bu babdaki şartname hergün sözü geçen Komisyonda görülebilir. (357)

Samsun - Lâdik - Akpınar Köy Enstitüsü Müdürlüğünden:

1 — Enstitümüzün 75 lira aylık ücretli ambar memurluğu ve daktiloluğu münhaldir. İaşe ve ibate müesseseden temin olunmaktadır.

2 — İstekliler arasında:

A » Türk olmak ve ecnebi ile evli bulunmamak
B » Memurin kanunundaki ve 3656 sayılı kanundaki şartları haiz bulunmak
C » Yaşı kırkı geçmemiş ve askerliğini bitirmiş olmak.
D » İyi daktilo bilmek.
E » Sıhhati yerinde olduğunu raporla ve aşı kâğıdile tevsik eylemek.
F » İyi ahlâk sahibi olduğunu lüzumlu vesikalarla ispat etmek.
G » Kefil göstermek.
H » Şimdiye kadar memuriyette bulunmuş ise hâl tercümesini bildiren belgeleri ibraz etmek.
K » Müracaatler çoğaldığı takdirde 10/II/941 tarihinde yapılacak müsabaka imtihanında muvaffak olmak.
L » Evvelce bu işlerde çalışmış olanlar tercih olunacaktır.

Yukarıdaki vasıfları haiz bulunanların 31/I/941 tarihine kadar Enstitü Müdürlüğüne müracaatleri ilân olunur. (314)

RADYO

Bu günkü program

20/1/941 pazartesi

8,00 Program	18,03 Caz
8,03 Haberler	18,40 Şarkılar
8,18 Müzik (Pl.)	19,15 Müzik (P
8(45 Konuşma	19,30 Haberler
★	19,45 Saz
12,30 Program	20,15 Rad. Gaz
12,33 Saz	20,45 Müzik
12,50 Haberler	21,00 İstekler
13,05 Şarkılar	21,30 Konuşma
13,20 Müzik (Pl.)	21,45 Orkestra
★	22,45 Caz (Pl.)
18,00 Program	23,30 Kapanış

ASKERLİK İŞLERİ

İhtiyat eratın yoklaması

Eminönü Yabancı Askerlik şubesinden:

Bu yıl ihtiyat yoklamasına başlanmıştır. Bu yoklamaya 312 - 335 doğumlu ihtiyat ve ruhsatlı erat Eminönü, Fatih, Eyüb kazalarında oturan yabancılara aiddir. Bu yoklamaya gelmiyenler kanunî şekilde cezalandırılacakları ilân olunur.

1 — Her ayın çift günlerinde yoklaması yapılacaktır. (Cumartesi ve pazarleri haric) ve her gün sabah saat 8 den 12 ye kadardır.

2 — Tecile tâbi tutulan mükellefiyet cüzdanı ve asker vesikası ve muvakkat muriyet ve işlerini gösterir ve dair mirliğince tasdikli vesika.

3 — İzdihama mahal verilmemek üzere Eminönü kazasındaki yabancılar kânunusani ve şubat, Fatih kazasında oturanlar mart ve nisan ve Eyüb kazasında oturan yabancılar da Mayıs haziran aylarında yoklamalarını yaptıracaklardır.

4 — Bu yoklamaya gelecekler daki vesaiki berabrece getirecekler.

A — Bulundukları mahallin komiserliğince fotoğraflı ve tasdikli kamet vesikası.

B — San'at sahibi olanlar esnafmiyeti ve Ticaret Odasından sanatını gösterir tasdikli vesika.

C — Askerlik yaptığına dair vesikası ve yeni harflerle yazılı cüzdanı ve iki dosya zarfı.

D — Şoför ve arabacılar ve sanatcıların san'atlarını gösterir Polis diriyeti 6 ncı şubeden alacakları kalır.

Dz. Levazım Satınalma Komisyonu ilânları

1 — Tahmin edilen bedeli «2950» lira olan «15,000» kilo sadeyağının ikincikânun 941 çarşamba günü saat te pazarlıkla eksiltmesi yapılacaktır.

2 — İlk teminatı «1871» lira «42» ruş olup şartnamesi hergün Komisyondan alınabilir.

3 — İsteklilerin belli gün ve saat Kasımpaşada bulunan Komisyonda zır bulunmaları.

***

1 — 25/12/940 tarihinde yapılan siltmesinde teklif edilen fiatı görülen 20,000 kilo yünün, 22 K. saat çarşamba günü saat 14 te ikinci pazarlıkla eksiltmesi yapılacaktır.

2 — Tahmin edilen bedeli 24,000 ilk teminatı 1800 lira olup şartnamesi her gün komisyondan parasız alınabilir.

3 — İsteklilerin belli gün ve saat Kasımpaşada bulunan komisyonda zır bulunmaları. (75)

***

1 — Tahmin edilen bedeli «2» lira olan fennî şartnamesi mucibi Gölcük deniz fabrikaları ihtiyacı alınacak bir aded motörlü tulumba 21/1/941 salı günü saat 15 te Kasımpaşada Deniz Levazım Satınalma Komisyonunda pazarlıkla eksiltmesi yapılacaktır.

2 — İlk teminatı «375» lira şartnamesi hergün iş saati dahilinde mezkûr komisyondan bedelsiz alınabilir.

3 — İsteklilerin 2490 sayılı kanunun istediği vesaikle birlikte adı geçen Komisyona müracaatleri ilân olunur.

***

2 aded	Karpuz fener «kırmızı»	
7 metre	Sipral hortum 65 iç kutur	
1 top	Tireyz muşambası Nü.	
1000 kilo	Galvaniz	
20 »	Helyogen Balu	
2000 »	Ayzen oksit Braun	

1 — Cins ve miktarı yukarıda yazılı 6 kalem malzemenin mevcud marka ve nümunelerine göre 22/1 çarşamba günü saat 15 te Kasımpaşada Deniz Levazım Satınalma Komisyonunda pazarlığı yapılacaktır.

2 — Pazarlık neticesinde en son teklif edenden takarrür edecek fiat rinden teminat alınacaktır. İstekli belli gün ve saatte mezkûr Komisyona müracaatleri ilân olunur.

***

600	aded	Pirinç	civata	maa	somun
600	»	»	»	»	»
600	»	Demir	»	»	»
300	»	»	»	»	»
300	»	»	»	»	»
300	»	»	»	»	»
155	»	Demir	saplama		
155	»	»	»		
155	»	»	»		
155	»	»	»		
315	»	Çelik	saplama		
315	»	»	»		
320	»	»	»		
320	»	»	»		
540	»	Pirinç	saplama	maa	somun
540	»	»	»	»	»
540	»	»	»	»	»

1 — Tahmin edilen bedeli «4300» lira olan yukarıda yazılı 17 kalem civata ve saplamaların 21/1/941 salı günü saat 14 te Kasımpaşada Deniz Levazım Satınalma Komisyonunda pazarlıkla eksiltmesi yapılacaktır.

2 — İlk teminatı «322,50» lira şartnamesi her gün iş saati dahilinde mezkûr Komisyondan bedelsiz alınabilir.

3 — İsteklilerin 2490 sayılı kanunun istediği vesaikle birlikte adı geçen Komisyona müracaatleri ilân olunur.

Piyasa hareketleri

İhracat genişlerken

İthalâtın da muhtelif şekil ve yollarla artırılması için çalışılıyor

Bayram tatilinden sonra geçen bir hafta zarfında memleket piyasası oldukça canlı ve hareketli geçmiştir. Ege tütün piyasasının açılışı, bir kısım ihracat maddelerine yeni ve iyi talebler zuhur edişi, gerek ihracat ve gerekse ithalât bakımından dolgun yekûnlar elde edilişi bugünün şartları içinde müsaid ve ümid verici telâkki edilebilir.

Geçen hafta zarfında İstanbuldan yapılan ihracat 1,700,000 lirayı bulmuştur. Bundan maada, öğrendiğimize göre, İngiltereye mühim bir parti tütün sevkolunmak üzere hazırlanmıştır. Diğer taraftan bir hafta evvel oldukça geniş istifadelere başlanan Nusaybin ve Islahiye yollarından geçen hafta daha fazla ithalât eşyası gelmiştir. Basra yolu bir parça daha fazla verimli olmuştur. Gelen ithalât maddeleri meyanında kalay, çay, otomobil aksamı, çuvallık jüt gibi fazla ihtiyac olan maddeler vardır.

Geniş ithalât için teşebbüsler

Bugünün şartları içinde ithalât imkânlarının çok müşkülleşmiş olması ithalât tacirlerini yeni bazı teşebbüslere sevketmiş bulunuyor. Bunun ilk adımını manifatura ithalât tacirleri attılar. Türk manifatura tacirleri aralarında ithalât için bir şirket kurdular. Şirketin gayesi ithalât tacirlerinin ferden yapamadıkları ithalâtı grup halinde yapmak imkânlarını aramaktır. Eğer kabil olur ve böyle bir imkân bulunursa mümkün olduğu kadar çok ithalâtta bulunulacaktır. Manifatura ithalât tacirleri bu harekette gayet azimli görünüyorlar. Bu nevi teşebbüslerde memleketimizde hattâ geç bile kalınmıştır. Diğer ithalât tacirlerimizin de bu şekilde hareketleri belkenir.

Şurasını ehemmiyetle kaydedelim ki Başvekilimizin, Büyük Millet Meclisinin tatil kararı vermesi münasebetile söylediği nutuktaki ithalât tacirlerimize tavsiye ve ihtarlar çok uyandırıcı bir tesir yapmıştır. İthalât tacirlerimizdeki yeni hareketlerin sebebini bu noktada aramak lâzımdır.

Ege tütün piyasasının açılışı

Bu sene normalden iki ay kadar geç kalmış olan Ege tütün piyasası geçen hafta içinde açıldı. Ege tütün piyasasının bu seneki açılışı esasen bir takım gayritabiî şartların icablarile beraber olduğundan Ticaret Vekâleti daha evvelden tedbirler almış bulunuyordu. Millî bankalar piyasanın açılışı ile beraber mubayaata başlayacaktı. Filhakika ilk gün Ege tütün piyasası müsaid denilebilecek fiatlarla açıldı. Fakat ertesi günden itibaren fiatlar sür'atle düşmeğe başladı. 55 kuruşa kadar tütün satıldı. Hükûmetin piyasaya daha sıkı bir şekilde müdahale etmek, himaye tedbirini arttırmak lüzumu hasıl oldu. İşte Ege tütün piyasasının ilk haftası bu hava içinde geçti.

Acaba bu vaziyetin saikı ne idi? Bu saikı yukarıda da kaydettiğimiz gibi bugünün icablarında aramak lâzımdır. Tütün mubayaasının yanıbaşında en mühim ciheti teşkil eden sevk meselesi bugün için henüz halledilmiş sayılamaz. Başlıca alıcıları teşkil eden İngiliz ve Amerikalılar için bunun ehemmiyeti daha ziyadedir. Basra yolu bu iş için kâfi midir? Bunun cevabı henüz verilmiş değildir.

Tiftik ve yapağı

Geçen hafta içinde tiftik fiatlarında yeni bir hamle görüldü. Tiftik fiatları esasen yüksek olduğu seviyeden biraz daha yükseldi. İngiliz korporasyonu tarafından yapılan teklifler üzerine piyasada mütalea beyan edildiğini henüz görmüyoruz. İhracatçılar daha fazla bugünün imkânlarından istifadeyi tercih etmektedirler.

Yapağı tacirlerinden istenen beyannamelerden sonra bu stokların devlet namına mubayaa edilip edilmiyeceğinin bildirilmesi için verilen müddet hafta sonunda bitti. Son dakikada işitildiğine göre bugünden itibaren Sümer Bank fabrikaları için yapağı mubayaatına başlanacaktır.

Gıda maddeleri piyasası

Gıda maddeleri piyasasında birdenbire müşahede edilen durgunluk son hafta zarfında daha bariz bir şekil aldı. Gıda maddelerine fiat vaz'ı için yapılan tetkikler piyasada bir tereddüd yaratmıştır. Bilhassa İstanbulda bulunan tacirler muvaredatı durdurmuştur. Fakat buna mukabil gıda maddeleri fiatlarında bir sukut ta başlamış bulunmaktadır. Bunun ancak Ticaret Vekâletinin işe verdiği ehemmiyet ve konulacak fiatların bugünküne nazaran düşük olacağının muhakkak bulunmasile izahı kabildir.

Faik GÜNERİ

Yunanlılar Avlonya'yı bombaladılar

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

«Sardenia» ismindeki 11500 tonluk İtalyan nakliye vapurunu tahrib ettiğini bildirmektedir. Tamamile yüklü olan Sardenia» bir harb gemisi tarafından iyice muhafaza altına alınmış olan bir kafileye dahil bulunuyordu. Denizaltı bu güne kadar üssüne dönmemiştir.

Yeni İtalyan sevkiyatı

Londra 19 (a.a.) «b.b.c» — İtalya Arnavudluğa yeniden sevkiyat yapmaktadır. İtalyanın, Alman tayyareleri gelmesi üzerine boş kalan tayyarelerini buraya göndereceği anlaşılmaktadır.

Avlonya bombalandı

Londra 19 (a.a.) «b.b.c» — Yunan tayyareleri Avlonyayı yeniden bombardıman etmişlerdir.

Memlekette sükûn

Atina 19 (a.a.) — 18 kânunusani akşamı Dahilî Emniyet Nezareti tarafından neşredilen tebliğde memleket dahilinde sükûnet hüküm sürdüğü kaydedilmektedir.

Yunan ordusuna ders vereceklermiş!

Atina 19 (a.a.) — Atina ajansı bildiriyor: Yunan ordusu tarafından esir edilen İtalyan cüzütamlarının evrakı arasında Arnavudluktaki İtalyan kıt'alarının eski başkumandanı General Soddunun 6 teşrinisani 1940 tarihli bir emri yevmisi bulunmuştur. Bu emriyevmide bilhassa şöyle denilmektedir:

«Vazifemiz pek sarihtir. Yunan ordusuna lâyık olduğu dersi vermeliyiz. Biz o orduya cesaretine rağmen faşist İtalya müsellâh kuvvetlerinin arzusu önünde eğilmek mecburiyetinde bulunduğunu ispat etmeliyiz.»

Yunan tebliği

Atina 19 (a.a.) — Yunan orduları başkumandanlığı tarafından 18 kânunusani akşamı neşredilen 84 numaralı resmî tebliğ:

Muvaffakiyetle neticelenen mahdud mevziî harekât yapılmıştır.

İtalyan tebliği

İtalyada bir mahal 19 (a.a.) — İtalyan orduları umumî karargâhının 226 numaralı tebliği:

Yunan cephesinde çok miktarda yağan kar iki taraf arasındaki faaliyeti geniş mikyasta tahdid etmiştir

Selânikte İngiliz askeri yok

Atina 19 (a.a.) — Atina ajansı, «hususî» İngiliz kıt'alarile bir İngiliz motörlü kıt'asının Selânikte bulunduğu hakkında İtalyan propagandası tarafından yayılan haberi, bu akşam kat'î surette yalanlamıştır.

Atina ajansı, «Selânikte hiçbir İngiliz askerî kuvveti yoktur» demektedir.

İtalyan haberi, «Atinadan Bükreşe gelmiş olan bir yolcunun ifadelerine» dayanmaktadır.

6 seneye mahkûm oldu

Bir müddet evvel, Beyazıdda bir lokantada kavga olmuş, İbrahim adlı biri, ailevî husumet tesirile Ali ve oğlu Mustafayı yaralamıştı. İstanbul ikinci Ağırceza mahkemesi, öldürmek kasdile yaralamaktan Mustafayı altı sene hapse mahkûm etmiştir.

Ruzvelt bugün yemin edecek

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Amerikanın vaziyeti hakkında eski büyük elçi demiştir ki:

«— Amerika Almanyaya harb ilân edince Almanyanın tahakküm tehdidlerine nihayet vereceğinden emindim. Amerikanın derhal harbe girmesi taraftarıyım. Fakat Amerika tedafüî bir harbi bile takabbül edecek vaziyette değildir. Amerika için harbin manası iflâs ve demokrasinin sonudur. Muzafferiyet takdirinde dahi galiblerin mağlûb milletlerle komünizmin kucağına atılması melhuz olan Avrupayı himaye etmesi icab edecektir. Binaenaleyh emniyetimizi korumalıyız ve silâhlanmalıyız.»

Willkie Roosevelt'le görüşecek

Vaşington 19 (a.a.) — Stefani ajansından:

Cumhuriyetçilerden eski Cumhur reisi namzedi Willkie vaziyeti şahsen yakından görmek üzere salı günü İngiltereye hareket etmeden evvel Roosevelt tarafından kabul edilecektir.

Willkie Londra elçisi mi oluyor?

Nevyork 19 (a.a.) — Wandell Willkie, İngiltereye hareket etmeden evvel tayyare ile Vaşington'a gitmiştir.

Gazeteciler, Willkie'den, kendisinin Amerika Birleşik devletlerinin İngiltere nezdindeki büyük elçiliğe tayin edilmesi mümkün olup olmadığını sormuşlardır. Willkie: «Bu hususta bir şey bilmiyorum» cevabını vermiştir.

Willkie, Avam Kamarasında bir nutuk söyleyecek

Londra 19 (a.a.) — Parlamentolararası birliği İngiliz grupu reisi, Willkie'den telgrafla, İngiltereyi ziyareti esnasında Avam Kamarasında, grup azaları önünde bir nutuk söylemesini rica etmiştir.

İlk tedrisat muallimleri hakkında

İstanbul ilk tedrisat muallimlerine aid üçüncü kadro Maarif müdürlüğü tarafından hazırlanmağa başlanmıştır. Muhtelif vilâyetlerden ailevi veya sıhhî sebeblerden dolayı İstanbul Vilâyeti emrine verildiği halde, şehir dahilinde münhal yer bulunmaması yüzünden bu gibi muallimler uzun zamandanberi sıra beklemektedirler.

Diğer taraftan bazı köylere de asil muallim göndermek mümkün olmadığından vekillikle idare edilmektedir.

Bu vaziyete bir çare olmak üzere, sırada bulunan muallimlerden arzu edenlerin ayni maaşla köylere tayinleri hakkında bir karar verilmiştir. Köylerde vazife kabul eden muallimler, ileride münhal vuku bulduğu takdirde şehir mekteblerine nakledileceklerdir.

Sıhhiye müsteşarı gitti

Bir müddettenberi şehrimizde, bilhassa ilâc meseslesile meşgul olan Sıhhiye Vekâleti Müsteşarı doktor Asım Arar, tetkiklerini bitirdiğinden dün akşam Ankaraya gitmiştir.

Bir terfi

Vilâyetimizin Ziraat müdürü Tahsin Dilekin gösterdiği mesai Ziraat Vekâletince takdir edilerek barem derecesi 60 tan 70 e terfi ettirilmiştir.

HARB VAZİYETİ

Akdenizde hava harbleri

Almanların Sicilyaya gelmeleri, çok canlı hava muharebelerine vesile olacaktır

Son günlerde, Almanların Sicilyaya gelmeleri üzerine, Akdenizin ortasında, hava harbi, pek artmıştır. İngilizlerin Katanya'ya yaptıkları hücumlara mukabele olmak üzere, Almanlar da Maltayı bombalamaktadırlar.

Cumartesi sabahı, Alman tayyareleri, tekrar Maltaya hücum etmişler, bu defa tayyare meydanlarını bombalamışlardır. İngiliz avcı tayyareleri de havalanmış ve 5 tayyareyi muhakkak surette düşürmüşler; bir miktar tayyareyi de hasara uğratmışlar, 2 İngiliz avcısı düşmüşse de pilotları kurtulmuştur.

İtalyanlar, şimdiye kadar, Maltaya ciddi hava hücumları yapamamışlardı; burunlarının dibindeki bu İngiliz deniz ve hava üssünün tahribini Almanlardan bekledikleri anlaşılıyor. Fakat, bu kolay bir iş olmıyacaktır. Çünkü İngilizler harbden evvel olduğu gibi, İtalya harbe girdikten sonra da burasını, hava hücumlarına karşı esaslı surette tahkim etmişlerdir. Olsa olsa, İngiliz harb gemileri, Maltadan daha az istafed edeceklerdir. Yalnız İtalyanlara karşı harbetmek üzere Maltaya gönderilmiş olan İngiliz avcılarının ve belki de hava defi bataryalarının bir miktar artırılması gibi müdafaa tedbirleri, ayni zamanda Sicilyadaki Alman - İtalyan hava üslerinin sık sık bombalanması gibi taarruz tedbirleri, Akdenizin merkezinde çok canlı hava muharebelerine vesile olacaktır.

Almanların Akdeniz kıyılarına gelmeleri, bu cephede, İngilizleri biraz daha uğraştıracaksa da, buna mukabil İngiliz adalarının yükünü ayni nispette hafifletecektir ki, bu, İngilizlerin lehinedir.

17 - 18 gecesi, düşman tayyareleri İskenderiye mıntakasına yaklaşmışlarsa da hasar ve zayiat olmamıştır.

Denizlerde:

Adriyatik denizi İtalyan nakliyeleri için netameli bir yer oldu. Yunan denizaltılarından Proteus, 11,500 tonluk Sardunya vapurunu hamulesile beraber batırmış; fakat kendisi de üssüne dönmemiştir. Bir kaç gün evvel, bir İtalyan resmi harb tebliği İtalyan muhribleri nin Proteus adlı Yunan denizaltısını mahmuzlıyarak batırdıklarını ilân ediyor; fakat Sardunyanın battığını bildirmiyordu.

İngilizlerin de Proteus adlı bir denizaltı gemisi vardır ki, bunun eşi olan Pandora, dünkü yazımızda bahsettiğimiz üzere, Libyaya giden beşer bin tonluk iki İtalyan iaşe gemisini batırmıştır.

Yunanlıların Proteus denizaltıs suyun üstünde 730, dalmışken 930 tonluk, denizin üstünde 14, içinde 9 buçuk mil sür'atinde, bir tane 100 lük top, bir tane 40 lık hava defi topu ve 8 tane 553 lük torpito kovanile mücehhezdir.

Adriyatik denizinde asker yüklü olarak batırılan, biri 15,534, öteki 20,006 tonluk iki İtalyan nakliye gemisinin nasıl ve kimin tarafından batırıldığı hakkında henüz malûmat neşredilmemiştir. Bunların muahharen kendisi de batırıldığı için raporunu vermek imkânını bulamıyan bir müttefik denizaltısı tarafından batırılmış olması muhtemeldir.

Libya cephesinde:

Libya cephesinde harb, topçu ateşi ve devriye musademeleri şeklinde cereyan etmektedir; vaziyette değişiklik yoktur. Tobruk tekrar bombardıman edilmiştir.

Libyada çöl, deniz kenarlarına kadar indiği için, kum fırtınaları estiği zaman limanlarda dahi vaziyet feci olur. İngiliz kaynakları, son günlerde müthiş bir kum fırtınasının kamyonları yerlerinden kaldırıp atacak kadar şiddetli bir kasırga halinde estiğini, görüş mesafesinin 10 metreye indiğini, İngilizlerin de, İtalyanların da gözleri, ağızları, burunları kumlarla dolarak açık arazide nefes alınmaz bir vaziyet hasıl olduğunu, askerlerin fırtına tarafından sürüklenmemek için yerlere yattıklarını bildiriyor. Bu vaziyette, Tobruğu almak işten bile değildi amma, fırtına İngilizleri de sindirmiştir. İki muhasım birbirlerini bir tarafa bırakarak kum kasırgasına karşı kendilerini korumakta ittifak etmişler ve tabiatin şiddeti karşısında insanın aczini anlamışlardır.

İngilizler, Libyada 45,000 murabba kilometrelik bir saha işgal etmektedirler. Muvasala hatları Mısırdan itibaren 800 kilometrelik bir çöl yolu takib ediyor. Bu sahada, yalnız Tobruk müstahkem mevkii ile Cerabub vahasındaki istihkâm, mukavemet ediyor.

Arnavudluk cephesinde:

Yunan sözcüsü, Arnavudluk dağlarında, havanın muhalefetine rağmen, Yunan birliklerinin, merkezde ilerilediklerini ve dağ bataryalarının müessir ateşlerinden istifade ederek bazı mühim sevkulceyşi mevzileri ele geçirdiklerini bildirmektedir. Diğer mıntakalarda da ilerilemeler olmuş, bol ganaim alınmıştır. Keşif müfrezeleri, sık sık esirler almaktadır. İtalyan esirlerinin Mussolini aleyhinde bağırışmaları, bu orduda ve millette maneviyatın bozukluğuna yeni bir delildir.

Bu darülharekâtta cephede değil, cephe gerisinde mühim bir hâdise olmuştur. İngilizler, Yunanistana vapurlar dolusu silâh, harb malzemesi ve kamyon getirmişlerdir. İngilizler Mısırda, İtalyanlardan aldıkları silâh, malzeme ile kamyonların bir kısmını da verirlerse, Yunanlıların bundan çok istifade edecekleri tabiidir. Bu malzeme ile ihtiyatlardan, yeni tümenler teşkili kabil olabileceği gibi demiryolları mahdud olan Yunanistanda da, cephede de nakliye hizmetleri kolaylaşacaktır. Her halde, kısa bir müddet sonra, cephedeki Yunan ordusunun kuvvetlendiğini göreceğiz.

Habeşistanda:

İngiliz kurmay subaylarından, subaylarından ve erbaşlardan mürekkeb bir askerî heyet, temmuz ayındanberi, Habeşistanda Tsaan gölü civarında Habeş cengâverlerinden mürekkeb bir orduyu tüfekler ve makinelitüfeklerle teçhiz ve yeni usullerle talim ve terbiye etmişlerdir. Bu yeni Habeş ordusu, artık faaliyete geçecek bir hale gelmiştir. Sudandaki mülteci Habeşlilerden teşkil edilen ve Habeş İmparatorunun emrinde bulunan ordu da ayrı bir teşekküldür. Bu Habeş kuvvetleri, Habeşistandaki İtalyan ordusuna karşı yapılacak taarruzda mühim bir rol oynıyacaklardır.

***

Kördöğüşü

(Başmakaleden devam)

alınabilseler bile. 1918 sulhunda o zamanın galib devletleri Almanyayı paramparça edebilirlerken bunu yapmadılar. Bir milletin mağlûb edilmesi mümkün, fakat mahvedilmesi muhal denilecek kadar müşkül olduğunu düşündükleri için. Ne hacet, buna rağmen Versay muahedesinin gene azçok şiddetli olması, Alman milletinin daha kuvvetli olarak tekrar ayaklanmasını icab eden başlıca sebeb olmadı mı?

Hakikat bundan ibaret olduğu halde mutlaka milletlerin hayatlarına tahakküm edebilmek hayalile takib olunan bir harbi tavsif etmeğe hatta kördövüşü tabirinin bile kifayet edemiyeceği meydandadır. İnsanlık âleminde nihayet hakkın adaletine inandıkları için rahat ve emniyet içinde yaşayan bazı milletlerin memleketlerini istilâ etmek belki mümkündür. Fakat o milletlerin kendilerini devamlı bir tahakkümün e s a r e t i altına alabilmeğe imkân yoktur. Toprak zaptolunabilir, fakat a d a m zaptolunamaz. Onun pasif mukavemeti bile en büyük sanılan kudretleri âciz bırakmağa kâfidir.

Halbuki iş yalnız pasif mukavemetle kalmıyacak, onu müdafaa ve taarruz takib edecektir. Zulmün şiddetile i n t i k a m h i s l e r i bilenmiş milletlerin en kahir silâhlara karşı bile ayaklanmasından korkmalıdır. Dünyada buna muvaffakiyetle cevab verecek kuvvet bulunmamıştır ve bulunmıyacaktır.

Ekonomik mesele nihayet umumun muvafakatile hallolunabilecek bir iştir. Bu bahiste cebrin ve zorun yeri yoktur. Manasız harble mahvedilen kıymetler yarınki millî ve beynelmilel hayatı daha müşkül kılacak olan kayıblardır ki fazlalığı nispetinde acısı ağır olacaktır.

Yirminci medeniyet asrında bütün bu hakikatleri hiçe sayarak ileri götürülen bir harbin köşelerde pusu kuran şekavetlerden farkı olmıyacağı acaba ne zaman takdir olunacak?

Onun o feci mahiyetini takdir etmek mevki ve mecburiyetinde bulunanlar doğru yola dönmedikçe insanlığın mütebaki kısmı için varkuvvetile k e n d i n i m ü d a f a a etmekten başka yapacak birşey yoktur. M ü t e a r r ı z elbette bir gün yıkılacaktır, ve yıkılış da o günün gelmesi uzadığı nispette dehşetli ve tam olacaktır.

Kitablar bir tarafa bırakılarak esasen beynelmilel bir hak vardır ki hakikaten bütün insanlığın v i c d a n ı n a dayanır. Bu vicdanın mağlûb olduğu zaman görülmemiştir. Karanlığa kubur sıkmağa pek benziyen şimdiki eşsiz mücadelenin hal ve atisini aydınlatan y e g â n e m e ş a l e de işte o vicdanın nurlarıdır. Onun hergün artan ziyasiledir ki şimdiki kördövüşünü bütün aksaklıklarile farkediyor ve hakkın zaferile parlamağa hazırlanan yarınları ayan beyan görüyoruz.

YUNUS NADİ

Hitler'le Mussolini buluşuyor

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Mülâkatta Fransızlar da mı bulunacak?

Sunday Chronicle Hitler - Mussolini mülâkatından bahsederken bir Amerikan membaına atfen bu mülâkatta bazı Fransız askerî şeflerinin de hazır bulunacağını yazmakta ve maksadın Fransız filosunu ele geçirmek olduğunu bildirmektedir. Buna imkân hasıl olduğu takdirde mihver bir kaç saffı harb gemisile kırk kadar kuvvetli denizaltı kazanmış olur.

Hitler Berlinden, Mussolini Romadan ayrıldılar

Bern 19 (a.a.) — «Havas» İsviçre gazetelerine göre Hitler meçhul bir semte müteveccihen Berlinden hareket etmiştir. İyi haber alan bir memba, Mussolini'nin de Romada bulunmadığını bildirmektedir.

İtalyaya giden kıtaatın mahiyeti

Londra 19 (a.a.) — Reuter'in diplomatik muhabiri bildiriyor:

Salâhiyettar Londra mahfillerinde, İtalyaya büyük miktarda Alman kuvvetleri gelmiş olduğuna inanılmamaktadır. Henüz bir işgal ordusu bahis mevzuu bulunmadığından emin olunabilir. Gelen Alman kıt'aları, bilhassa mütehassıs ve yardımcı cüzütamlarile beraber hava filolarından ve hava dafi bataryaları ve nakliye müfrezelerinden terekküb eylemektedir. Alman tayyarecilerinin İtalyada en stratejik mıntakayı teşkil eden Sicilyaya yerleşmiş olmalarına rağmen, Sicilya adasile Tunus arasındaki kanal, mihver kuvvetlerinin bilfiil kontrolu altına girebilmek için fazla geniştir. Diğer taraftan Malta kalesi, Graziani'nin bu derece ağır darbelere maruz kalan ordusuna yardım için gönderilebilecek takviyenin yolunu kesmektedir.

Bazı ateşli faşistler, Almanların teknik yardımile İtalyan kuvvetlerinin daha şiddetli bir mukavemette bulunacaklarını tahmin etmektedir.

Almanların İtalyaya itimadı kalmadı

Almanlar hiçbir zaman müttefikleri İtalyanlara fazla itimad beslememişlerdir. Fakat İtalyanın zayıflaması, tahminden daha evvel başlamıştır. Bu suretle Almanlar, kendilerini, vaziyete hâkim bulunduklarını sandıkları Akdenizde vahim ihtilâfların tehdidi altında görmüşlerdir.

Alman heyeti Romaya geliyor

Roma 19 (a.a.) — Yanında 35 kişilik bir heyet olduğu halde yeni Alman elçisi Plodius yarın öğleden sonra Romaya gelerek iktısadi konuşmalara başlayacaktır.

GENE Mİ TEHDİD?

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Bu plânın tahakkuku için «Sovyet denizine» Almanların girmesine Sovyetler Birliğinin müsaade edeceği ve Balkanlarda nazi tahakkümünün tam olarak teessüs eyliyebileceği farzedilmiştir.

Bu plânın, Von Ribbentrop tarafından hazırlandığı ve ana hatlarının tafsilâtile Mussolini'ye bildirildiği söylenmektedir.

Fakat Türkiye sağlam ve azimkârane durmaktadır. Ankarada İngiliz - Türk kurmayları arasında yapılan konuşmalar bilhassa manidardır.

Muharrir, Türkiye hücuma uğradığı takdirde İngilterenin Türkiyeye yardım edeceği hakkında verdiği teminatın tamamen ifa edileceği kanaatindedir.

İNGİLİZLER

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Kahire 19 (a.a.) — Azimkâr ve becerikli İngiliz subay ve erleri Habeşistan hududundan 600 kilometre içeride İtalyan mütecavize karşı Habeş vatanperverlerinin mukavemetini tanzim etmekte ve Habeş ordusuna yeni silâhların kulanılmasını öğretmektedir. Hepsi memleketi, yerli örf ve âdetleri ve mahallî dilleri pek iyi bilen bu İngilizler, öğrenildiğine göre geçen temmuz bidayetinde katırlar sırtında dağ patikalarından geçirilen mühim miktarda silâhlarla beraber Habeşistan hududunu geçmişlerdir. Bunlar Habeşistanın kızgın güneşi ve hattı üstüva yağmurları altında dağlık ve ormanlıklarda haftalarca süren bir seyahatten sonra hududun 600 ilâ 800 kilometre ötesindeki umumî karargâha varmış ve bütün yolculuğu düşman tayyarecileri tarafından görülmek korkusile daima heyecan içerisinde geçmiştir. Heyet, beş ay evvel asi Habeş kabilelerile temasa geçmek gibi güç olan işine başlamıştır. Bu heyet vasıtasile Habeşistan hududları dahilinde hazırlanan Habeş ordusu halen Sudanda antrenman gören ordudan ayrıdır.

İtalyan üslerine yapılan bombardımanlar

Kahire 19 (a.a.) — İngiliz hava kuvvetlerinin Ortaşark umumî karargâhının tebliği:

17-18 kânunusani gecesi, İngiliz hava kuvvetlerine mensub tayyareler, Tobruk üzerine bir hücum yapmışlardır. Petrol depoları civarında büyük bir yangın çıkmış, fakat hava şartları dolayısile diğer hasarın müşahedesi kabil olamamıştır. Bombaların hepsi hedef mıntakası dahiline düşmüştür. S. 81 tipinde bir İtalyan bombardıman tayyaresi, bir Avustralya filotillâsı tarafından düşürülmüştür.

Şarkî Afrikada, ayni gece, Assab'da büyük bir nakliye deposu bombardıman edilmiş ve bu depo üzerine bir çok tam isabetler kaydolunmuştur. İngiliz Somalisinde Hargeisa'da askerî binalara bombalar atılmış ve Um-Hoggar'ın sekiz kilometre şarkında bir düşman kampına da hücum edilerek yangınlar çıkarılmıştır.

17-18 kânunusani gecesi Asmara üzerine bir hücum yapılmıştır. Bombalar hedef mıntakası içine düşmüştür. Fakat alçak bulutlar sebebile hasar müşahede olunamamıştır.

Bütün bu harekâta iştirak eden tayyarelerimizin hepsi, şimdiye kadar Libyada bir keşfe çıkan bir avcı tayyaresi müstesna, üslerine dönmüştür.

İtalyanlar hava meydanlarını kullanamıyorlar

Kahire 19 (a.a.) — Reuterin Ortaşark İngiliz hava kuvvetlerinin umumî karargâhı nezdinde bulunan hususî muhabiri bildiriyor:

İngiliz hava kuvvetleri tarafından dağıtılan İtalyan hava kuvvetleri Trablusgarb sahillerinde Derne'nin şarkında hiç bir tayyare meydanı kullanmamaktadır. Derne, Tobruk'un 160, İskenderiyenin de 800 kilometre garbındadır.

İtalyan tebliği

İtalyada bir mahal 19 (a.a.) — Tebliğ: Şimalî Afrikada Tobruk mıntakasında topçu faaliyeti olmuştur. Bingazinin cenubundaki çölde motörlü keşif kollarımız faaliyette bulunmuşlardır.

Şarkî Afrikada tayyarelerimiz yukarı Sudanda düşmanın hava üslerini ve Aroma'da şimendifer istasyonunu, düşman kıt'alarını müessir surette bombardıman etmişlerdir. Aşağı Sudanda Makar mıntakasında tayyarelerimiz silâhlı gruplara tesadüf ederek bunları mitralyöz ateşi altına almışlar ve bombardıman etmişlerdir.

Düşman Massavva üzerinde hava akınları yapmış ve bir bina hafifçe hasara uğramıştır. Assab üzerine yapılan düşman akını hiç bir hasarı mucib olmamıştır.

Yunanistana gönderilen kauçuk

İngiliz korporasyonu tarafından getirilip gümrükte bulunan 302 ton ham kouçuğun 100 tonu ithal olunmuştu. Geriye kalan 200 tondan 20 tonu Yunanistana gönderilmiştir. Yunanistana bir kısım daha ham kouçuk gönderileceği anlaşılmaktadır.

Maltaya hücum sıklaşıyor

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

mış, altı düşman tayyaresini düşürmüş ve bir çok diğer düşman tayyaresini hasara uğramıştır. Maltada bildirilmiş olduğu veçhile, iki İngiliz avcı tayyaresi kayıbdır. Fakat bir pilot kurtulmuştur.

Enkaz altından kurtarılanlar

Valetta 19 (a.a.) — Geçen perşembe günü yapılan akın esnasında enkaz altında kalan yedi kişilik bir aile cumartesi günü öğleden sonra kurtarma ekipleri tarafından salimen yığınlar arasından çıkarılmıştır.

İngiltereye ve Almanyaya akın olmadı

Londra 19 (a.a.) — Dün gece İngiliz hava kuvvetleri kayda değer bir faaliyette bulunmamışlardır.

Londra 19 (a.a.) — Dün gece Londra mıntakasında hava tehlikesi işareti verilmemiştir. Bu sabah neşredilen bir tebliğde iş'ara değer bir şey olmadığı kaydedilmektedir.

Alman tebliği

Berlin 19 (a.a.) — Alman yüksek kumanda heyeti tarafından neşredilen tebliğde şöyle denilmektedir:

17 - 18 gecesi Alman hava kuvvetleri Swansea'ya taarruz etmişlerdir.

Dün bir Alman bombardıman tayyaresi İngilterenin cenubu şarkisinde iki hava meydanına anî bir taarruz yapmıştır. Benzin almak için yerde sıralanmış olan birçok İngiliz bombardıman tayyarelerinin arasına birkaç isabet olmuştur.

Bir denizaltı cem'an 8600 tonluk vapur batırmıştır.

Times halici açığında bir ticaret vapurunun arkasına bir bomba isabet etmiştir.

İtalyan tebliği

İtalyada bir mahal 19 (a.a.) — Tebliğ: İtalyan ve Alman av tayyarelerinin refakatinde Alman bombardıman teşekkülleri Malta adasında birkaç tayyare kampına taarruz etmişlerdir. Hangarlara ve kışlalara isabetler kaydedilmiş, birçok büyük yangınlar çıktığı görülmüştür.

Hurricane tipinde bir İngiliz tayyaresi düşürülmüştür. Bir Alman tayyaresi üssüne dönmemiştir.

Manş sahillerinde uzun menzilli topların düellosu

Londra 19 (a.a.) — 15 günlük sükûttan sonra Fransız sahillerine yerleştirilen uzun menzilli toplar, dün geceyarısından az evvel tekrar ateş etmeğe başlamışlardır. Douvres mıntakasına dört obüs düşmüştür. Kent kontluğu sahillerinde bulunan İngiliz ağır topları mukabil ateş açınca Alman topları susmuştur.

Arkadaşını yaraladı

Fatihte Şekerci hanı civarında bir yaralama hâdisesi olmuş, Tikoz adlı biri, arkadaşı Hızırı bıçaklamıştır. Hızır, hastaneye kaldırılmış, carih yakalanmıştır.

Bir kaza

Vatman Cemilin idaresinde Eminönü - Bebek hattında işliyen bir tramvay arabası, Ortaköyde Çiftemusluk sokağı hizasından geçerken, arabacı Hasan Gayda idaresindeki araba ile karşılaşmıştır. Çarpışma sarsıntısı tesirile, tramvayın sahanlığında duran Mustafa kızı Ayten Çakır, yere yuvarlanmış, bacağından yaralanmıştır.

YILDIZ

BUGÜN ÇIKTI!

BİRİCİK SİNEMA MECMUASI

53 üncü sayısı dört renkli bir kapak içinde bugün çıktı!

YILDIZ'ın bu sayısında:

Loretta Young kimleri sevdi? — Erkek yıldızlar iyi mi giyinirler?— Meşhur yıldızların anneleri bir kulüb kurdular — Joan Fontaine yıldız olmak istemiyor! — Holivud fotoğrafçılarının en güzel fotoğraflarından bir kaçı — Hedy Lamarr, Joan Bennett birbirleri hakkında ne diyorlar? — Yıldız'ın romanı: Ah Şu Güzel Kızlar! — Film hikâyesi, diğer bir hikâye, tablo, biografiler, Dert ortağı. vs...

HER YERDE 15 KURUŞ

SENİ SEVİYORUM diye mırıldandı

Şayet bu kolay ve cazib güzellik tedbirini kullanırsanız size de ayni sözü söyliyeceklerdir.

Her genc kız, bu kelimelerin ahengini duymak hulyasındadır. Buna da pek yakında nail olabilirsiniz. Keşfedilen bu pek basit güzellik reçetesi sayesinde ve yalnız bir kaç gün zarfında sevimliliğinizi yükseltebilir ve cazibenizi arttırabilirsiniz. En esmer ve en sert bir cildi beyazlatıp yumuşatacak ve perestişe lâyık bir hale ifrağ edecektir. Keza, solmuş ve siyah benlerle dolu bir ten tazeleşecek ve saf bir hal alacaktır.

Bu babdaki mütehassısın bu nasihatini okuyunuz:

«Tasfiye edilmiş, taze kaymak ve zeytinyağının cild üzerinde fevkalâde yumuşatıcı bir tesiri vardır. Bu iki unsur, halihazırda diğer kuvvetlendirici, besleyici ve beyazlatıcı unsurlarla beraber beyaz (yağsız) Tokalon kremi terkibine karıştırılmıştır. 3 gün zarfında Tokalon kremi cildinizi, hiç beklemediğiniz bir derecede güzelleştirecek ve yumuşatacaktır.»

Mide, barsak ve iç hastalıkları muayenehanesi

Dr. Y. Hallacyan

Taksim (Eski Talimhanede) Abdülhak Hâmid caddesi. Sabiha apart No. 12, daire No. 4

Sahib ve Başmuharriri: **YUNUS NADİ**

Umumî neşriyatı idare eden Yazı işleri müdürü: **HİKMET MÜNİF ÜLGEN**

Cumhuriyet Matbaası

Unutulmaz, «Aşk Iztırabdır» romanı

Muharriri OĞUZ ÖZDEŞ'in

HASRET

Romanı çıktı.

100 kuruş. İKBAL KİTABEVİ

İstanbulda

HAVAGAZİ ve ELEKTRİK

ve Teşebbüsatı Sınaiye Türk Anonim Şirketinden:

Şirketimizin Kadıköyünde İskele meydanında Elektrik İdaresinin birinci katında bulunan ABONEMAN ŞUBESİ 1/2/1941 tarihinden itibaren Kadıköyünde İskele civarında Caferağa caddesinde Tavus sokağında 18 No.ya

NAKLEDİLECEĞİ İLÂN OLUNUR

MÜDİRİYET

BİR HAKİKAT! Sayın müşterilerimizin nazarı dikkatine:

Pırlantalı ve elmaslı saat demek bir kelime ile SİNGER SAATİ demektir. Çünkü:

Pırlantalı ve elmaslı saatlerin bütün hakikî evsafı meşhuru âlem olan SİNGER saatlerinde toplanmıştır Bunun için: Saat alacağınız zaman, tereddüdsüz. SİNGER saati almalısınız. Ve saatin üzerindeki SİNGER markasına, müessesemizin adresine dikkat etmeniz lâzımdır.

Modayı takib eden her asrî kadın için kıymetli taşlarile ve nefis işlemesile hakikaten nazarı dikkati celbeden böyle bir harikulâde SİNGER saatine sahib olmak adeta bir saadetir.

SİNGER SAATİ Hoşa gidecek en makbul ve en güzel **HEDİYELİKTİR**

No. 82 - A 200 elmas ve 11 pırlantalı 500 lira EMSALLERİ GİBİ 15 SENE GARANTİLİDİR.

Dikkat: Singer saatleri İstanbulda yalnız Eminönü merkezindeki mağazamızda satılır - İstanbulda şubemiz yoktur

Adres: SİNGER SAAT Mağazaları. İstanbul, Eminönü. No. 8

Cumhuriyet
Milano
Bergamo
Treviso
Gorizia
Muggia
Ljubliana
Vrazdin
Zagreb
Mohaç
Zeged
Subotica
Senta
Verona
VENEDİK
TRIESTE
Fiume
Abazia
Pola
Parenzo
Piasenza
Cremona
Parma
Modona
Ferrara
CENOVA
Bolonya
Spezia
Kralovac
Susak
Portore
Petrina
Brod
Dallia
Novişad
Derbend
Sava N.
Pancevo
Semlin
Novi
Petrovaç
Taşlıca
Travnik
Doboj
BELGRAD
Sokol
Semendire
Negotin
Ravena
Forli
Rimini
Serso
Uni
Arbe
Floransa
Livorno
Urbino
Senigallia
Grossa
Novigrad
Zara
YUGOSLAVYA
Sebenik
Zuri
İspilit
SarayBosna
Mostar
Tepisa
Yagodina
Kuprija
Mokragora
Niş
Ivanitza
Prot
Yenipazar
Kolaşin
Dubrovnik
Andrevitza
Metroviçe
İpek
Priştin
Yakova
Cetinye
Prizren
Komanova
Agripa
Kukes
İşkodra
Leş
Radomiş
ÜSKÜB
İştip
Çarevo
Köprülü
Strumca
Kosova
Debre
Demirkapı
Ohri
MANASTIR
Singin
Yablaviça
Drac
TİRAN
Elbasan
Pogradeç
Berat
Görice
Aylonya
Tepedelen
Premet
Herşek
Ergeri
Delvina
Himara
Korfu
Elba adası
Arezzo
Perugia
Siena
Macerata
Ancona
Numana
Loreto
Spoleto
Civitanova
Orvieto
Amandola
Tosanella
Fermo
Giullianova
Pescara
Viterbo
Teramo
Aquila
Ortona
Tivoli
ROMA
Lanciano
Treniti A.
ADRİYATİK DENİZİ
Termoli
Viesti
Littoria
Terracina
İTALYA
Porto Anzio
Gaeta
Sessa
Foggia
Cajazzo
Patria
Barletta
NAPOLİ
Bari
Sorento
Salerno
Melfi
Fasano
Brindizi
Potenza
Tarento
ishi A.
Capri
St. Montalbano
Oria
Otranto
Lauria
S. Pietro
Gallipoli
Rondolo
Spezano
Ressano
Gagliani del Capo
TİRENYEN DENİZİ
Kosenza
Katanzaro
Kotrone
Pizzo
Lipari A.
Monasterace
Goia
Loeri
Reggio
Bovalino
Trapani
Palermo
Barcellona
Mesina
S. Stefano
Corleone
Saciacca
SİÇİLYA
Agrigento
Katania
Licata
Gela
Ragusa
İspica
Siragusa
Passaro Burnu
Bon Burnu
Kalibia
Pantelleria
Gozzo
Malta
Mehdia
Kerkene
İONYEN DENİZİ
AK DENİZ
RUMANYA
BÜKREŞ
Piteşti
Ploeşti
Harşova
Krajova
Köstence
Aleksandria
Mangalia
TUNA N.
Vidin
Silistre
Tutrakan
Ruscuk
Belogradcık
Pazarcık
Plevne
Şumnu
Vratza
Lovatz
Varna
Tirnova
Etropol
BULGARİSTAN
KARA DENİZ
SOFYA
Karlova
Slivno
Köstendil
Tatarpazarcık
Mustafapaşa
Filibe
Meriç N.
Cumaibala
Nevrekob
Kırca Ali
Kırklareli
Edirne
Midye
Petriç
Arda N.
Karaagaç
Dimotika
TÜRKİYE
Demirhisar
Serez
Drama
Kavala
Gümülcüne
Uzunköprü
Çorlu
Tekirdag
Doyran
Vodina
Florina
SELÂNİK
HALKİDİKİA
Dedeagaç
Taşoz
Enez
Samotraki
Gelibolu
MARMARA DENİZİ
Kesriye
Koçana
İmroz
Bandırma
Çanakkale
Limni
Bozca ada
Bayramiç
Meçova
Yanya
Tirhala
Larisa
Balıkesir
YUNANİSTAN
TÜRKİYE
EGE DENİZİ
Sporad Ad.
Bergama
Preveze
Arta
Lamia
Midilli
Manisa
Egriboz Ad.
Skiros
Santa Maura
Vanitza
Nafpaktos
Halkis
Kefalonya
Mesolongi
Levadia
İZMİR
Sakız
Agion
Patras
ATİNA
Kuşadası
Zakintos
Korent
Navplia
Andros
Sisam
Aydın
Pirgos
Tzea
Tenos
Nikaria
Tripolis
Furni
Esar
Leros
Lipsos
Kitnos
Mikonos
Kalimnos
Bodrum
Kiparissa
Serifos
Paros
Naksos
İstanköy
Kalamata
Gition
Sifnos
Amurgos
Astropalia
Simi
Nisiros
Sif
Fira
Anafi
Tilos
Sirina
RODOS
Cerigo
Kitera
ADALAR DENİZİ
ONİKİ ADALAR
Karpatos
Dia A.
Gianitza A.
Hanya
Selino
Resmo
Kandiye
Isfakya
Kasos
GİRİD ADASI
Çaydaro
El mesen
Elmina
Zora
Ebu Acila
Cedeym
Zajada
Seyid Gazi
TRABLUSGARB
Kasrıceffara
Lebda
Kam
Sidi bin Nur
Misrata
Ebuecila
Aynizara
Kasrı Cefreyn
Zindan
Cenan
Melfa
Mizda
Biri Allah
Uzyan
İsa
Cerid
El Kelab
Kasrı Zafran
Rumea
Şaveyşa
Girza
Suara
Şarfa
Kirte
Ebu Said
Melaha
Kasrelateş
Gario
Elgeriha
Boncem
Jehudia
Biri Gila
Muhtar
Sahrin
Beşir
Vefzeyn
KİRTE KÖRFEZİ
LİBYA
TRABLUSGARB
Tolmeta
Elhania
Rasad
Marsa Suza
Sersa
DERNE
Eltin B.
Sidil Saluf
Gegab
Berta
Tokra
Slonta
Bombe
Kazi Azuz
Barse
Şaulan
Martuba
Elhana
Elmurassa
Mergut
BİNGAZİ
Errecima
Marua
Ebu seyfa
TOBRUK
Ebu Amud
Kasrıcedid
Zattani
Gedir ebu Aşer
Aynelgazel
Labiar
Muftah
Sidi Ömer
Sollum
Sidilbarani
Samma
Ras Ebulah
Marsa Matruh
Şuetina
Gemie
Soluh
Şa
BARDİA
Irgurgad
Kasrı Hüseyin
Saya
SİRENAİK
MARMARİKA
Elgobi
Ebu Meliha
Bagbag
Karkore Hafen
Celil
Sidifaraci
Babesserin
Biri Seferzin
Seyyid Ömer
RasHarzevi
Biri Enba
Biritaun
Madalena
Eldeffa
Darelhamra
Kasrı hanlel Acdabi
Biri Risam
Elmahasi
Şieba
Ayni Kibrit
Ebu Askar
Elmusalla
GARB ÇÖLÜ
Sabbahe
Melfa
Kasrı Bagrata
Kasri Sahabi
Biri Akrum
Gegab
Gara
Carabub
Girba
MISIR
Siva
Fennek
Arec
Marada
Neddik
Ucla
Lebba
Sabu
Sella
HAMAD YAYLASI
Cezire
VAHİ KUFRA
Ettag
Rebiana
Terakin
BÜYÜK SAHRA
Elcuf
Mecdud
Sulaya
1 : 4.000.000
100 50 0 100 200 300 Km
Cenari
Gatrun
Hudut
Demiryolu
S. SAKABAŞI
İSPANYA
Kadiz
Medina Sidonya
Malaga
Velez Malaga
Elmerla
Tarifa
Lalinea
CEBELİTARIK
TANCA
Septe
Kuta
AK DENİZ
İSPANYOL FASI
CEZAYİR
Marsa Matruh
Biri Sidi Barrani
El Dabba
Hamam
İSKENDERİYE
Dimyat
Port Said
Yafa
Kudüs
Gazze
El Kantara
El Amed
Garb Çölü
İsmailiye
Maan
KAHİRE
Süveyş
Aka
Sabbahe
Suef
Magaga
Sina
Beni Hasen
Siba
MISIR
KIZIL DENİZ
Frafra
Siyut
NİL N.
Meherik
Moila
Edfu
Ebudad
SAHRA